

Informatieboekje 2016-2017

Hoogbegaafdenarrangement

Oostvogel

NotalenttowaasteNotalenttowaasteNotalenttowaasteNotalentto

Colofon

Uitgave: september 2016

Hoogbegaafdenarrangement Oostvogel –Vuurvogel te Gouda

Directie: Jolanda Slettenaar en Wilfred Simons

Scharroosingel 54

2807 CX Gouda

Telefoon: 0182 524424

www.vuurvogelgouda.nl en www.deoostvogelgouda.nl

directie.deVuurvogel@degroeiling.nl en directie.deoostvogel@degroeiling.nl

Inhoud

Colofon	2
1. Hoogbegaafdenarrangement De Vuurvogel	5
1.1. Inleiding	5
1.2. Missie.....	6
1.3. Visie	7
1.3.1. Didactische aanpak.....	8
1.3.2. Pedagogische aanpak	10
2 Organisatie van de school	12
2.1 De Groeiling.....	12
2.1.1 Raad van toezicht	12
2.2 Het team van De Vuurvogel	12
2.3 Medezeggenschapsraad.....	13
2.4 Gemeenschappelijke medezeggenschapsraad	14
3 Verslaglegging leerlingresultaten	15
3.1 Portfolio.....	15
3.2 Leerlingendossier in Parnassys.....	15
3.2.1 Ontwikkelingsperspectief.....	15
3.2.2 Toetsen	15
3.2.3 Begeleiding naar het voortgezet onderwijs	16
3.2.4 Resultaten.....	16
4 Ouders en school.....	18
4.1 Omgangsregels.....	18
4.2 Informatie aan ouders.....	19
4.3 Ouderbijdrage	20
4.4 Kosten tussen schoolse opvang (overblijf).....	20
5 Aanmelden, plaatsing en verwijdering van leerlingen	21
5.1 Aanmelding en plaatsing	21
5.2 Schorsing en/of verwijdering van een leerling.....	21
6 Passend onderwijs.....	23
6.1 Onze partners in zorg	24
6.2 Basisondersteuning	25
7. Veiligheid.....	26
7.1 Fysiek ingrijpen.....	26

7.2	Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling	26
7.3	Klachten.....	27
7.3.1	De contactpersoon van de Vuurvogel.....	27
7.3.2	Klachtbemiddelaar	27
8	Praktische zaken.....	29
9	Hulp van ouders	32
9.1	Vuurvogel Ouder Commissie Gouda (VOC).....	32
9.2	Stichting Vrienden van De Vuurvogel Gouda	32
10	Adressen en links.....	34
11	Bijlage I	35

1. Hoogbegaafdenarrangement De Vuurvogel

1.1. Inleiding

De Vuurvogel Gouda is in september 2008 als 'Leonardoschool Gouda' van start gegaan en was daarmee een van de eerste scholen voor hoogbegaafde kinderen in Nederland. Per 1 augustus 2011 is de school niet meer aangesloten bij de Leonardostichting en is verder gegaan onder de naam De Vuurvogel. Destijds is besloten door het college van bestuur van De Groeiling om De Vuurvogel in drie jaar tijd af te bouwen, dat betekent dat de huidige voorziening dichtgaat per 1 augustus 2017. Met ingang van 1 augustus 2014, konden er geen nieuwe leerlingen geplaatst worden. Terzelfder tijd gaat er op Speciaal Basisonderwijs (SBO) De Oostvogel een arrangement van start om hoogbegaafde leerlingen, bij wie het regulier onderwijs niet in staat is om aan te sluiten bij hun speciale onderwijsbehoefte, voltijds passend onderwijs te bieden. Deze leerlingen zullen voorsnog geplaatst worden op de Ouverturelaan en krijgen gezamenlijk les met leerlingen van de Vuurvogel. Er is tijdelijk sprake van een zogenaamde symbiose Vuurvogel/Oostvogel, de bedoeling is om de gehele afdeling onder te brengen bij SBO De Oostvogel.

De Vuurvogel/Oostvogel is bedoeld voor kinderen die in potentie hoogbegaafd zijn. De ideale hoogbegaafde is een kind met hoge intellectuele capaciteiten (IQ van 130 of hoger), creatief in het bedenken en uitvoeren van oplossingen en doorzettingsvermogen hebben om een taak te volbrengen. Er zijn hoogbegaafde leerlingen die op de reguliere school niet succesvol zijn. Zij presteren niet naar verwachting, zij zitten niet lekker in hun vel of geven aan dat het 'saai' is en komen niet meer tot werken. Als het regulier onderwijs deze leerlingen geen passende ondersteuning kan bieden dan komt het hoogbegaafdenarrangement van SBO De Oostvogel in beeld.

Hoogbegaafde kinderen denken vaak op een andere manier dan leeftijdgenoten en zijn in cognitieve ontwikkeling veel verder dan hun leeftijdsgenoten. Ook kunnen ze al reflecteren op zaken die leeftijdgenoten in het geheel niet bezig houden en vragen stellen met een diepgang die doorgaans niet gebruikelijk is voor kinderen van deze leeftijd. Emotioneel gezien zijn het echter 'gewone' kinderen die graag met andere kinderen willen spelen thuis, op school en op straat. Hierdoor komen deze kinderen soms in een spagaat terecht op de reguliere school: wat betreft cognitief niveau passen zij niet bij hun klasgenoten, motorisch en fysiek passen zij wel bij hun klasgenoten. Sociaal emotioneel gezien weten hoogbegaafde leerlingen vaak wel hoe het hoort, maar zijn zij lang niet altijd in staat dit ook te laten zien in hun gedrag.

Het hoogbegaafdenarrangement De Vuurvogel biedt deze kinderen de mogelijkheid met leeftijdsgenoten op te trekken, die tevens ontwikkelingsgelijken zijn ("peers") op alle hier boven vermelde gebieden.

Het onderwijsconcept, zoals dat is ontwikkeld is in de loop der jaren, zal waar nodig steeds bijgesteld worden (zie de missie en visie). Hoe het onderwijsconcept in de praktijk wordt vormgegeven is de uitkomst van een jarenlang proces, waarbij ouders, team, andere HB scholen en de Groeiling nauw betrokken zijn. Daarnaast zal bureau Novilo (Tijl Koenderink) als advies- en trainingsbureau optreden.

Arrangement De Vuurvogel is een lerende organisatie. Bij een nieuw schooltype betekent het, dat de ontwikkelingen heel snel gaan en dat het onderwijsconcept regelmatig bijstelling behoeft. Wij hanteren hierbij de PDCA cyclus, ofwel de Plan-Do-Check-Act cyclus. Aan de hand van deze cyclus stellen we een jaarplan op en wordt dit jaarplan geëvalueerd en vervolgens herhaalt alles zich weer.

1.2. Missie

De missie van arrangement De Vuurvogel is: 'Alle leerlingen, ook die waarbij hun intelligentie als een belemmerende factor wordt ervaren, passend onderwijs te bieden, zodat zij zich zo optimaal mogelijk ontwikkelen'.

Passend onderwijs

De afdeling Vuurvogel van SBO De Oostvogel is een voorziening voor hoogbegaafde kinderen, voor wie de reguliere school geen passende ondersteuning kan bieden. De Vuurvogel biedt voltijds passend onderwijs. Naast het behalen van de kerndoelen van het primair onderwijs richt de school zich op leer- en ontwikkelvaardigheden.

Toelichting

Het percentage hoogbegaafde kinderen, dat onderpresteert, omdat het onderwijs niet altijd toereikend is, blijkt hoog te zijn (zie Eijl, J. van, e.a., (2005) in Mulder, A. (2008) *Plusgroep*, Helmond: Onderwijs maak je samen). Arrangement De Vuurvogel wil er zorg voor dragen dat deze leerlingen hun talenten wel ontwikkelen en dat talenten niet verloren gaan. In de kennismaatschappij die Nederland is en in de toekomst ook zal blijven, is het van groot belang al het cognitief talent, dat potentieel aanwezig is te benutten. Het onderwijs van de Vuurvogel/Oostvogel sluit aan op de onderwijsbehoefte van deze specifieke doelgroep, de mogelijkheden van de leerkrachten en de wensen van de ouders.

Onder hoogbegaafdheid verstaan we: een hoge intelligentie, een hoog niveau van creatief denken, een groot doorzettingsvermogen en de kunst om denken om te zetten in doen. Onderzoek heeft aangetoond dat er geen vanzelfsprekende relatie is tussen een hoog IQ en uitzonderlijke prestaties: Een hoog IQ is dus geen garantie voor het ontwikkelen van hoogbegaafdheid. Een hoge mate van taakgerichtheid speelt onder andere een rol bij het tot expressie komen van uitzonderlijke cognitieve capaciteiten. De leerlingen die worden aangenomen, zijn in elk geval zeer intelligent. Zij hebben aantoonbaar een totaal IQ van rond de 130. Vaak gaat het om in potentie hoogbegaafde leerlingen, die relatief onderpresteren. Wie niet wordt uitgedaagd om zich te ontwikkelen om tot bijzondere prestaties te komen, zal de drang om door te zetten op den duur verliezen. Arrangement De Vuurvogel richt haar onderwijsondersteuning erop, deze kinderen zo te begeleiden dat zij ook die kwaliteiten ontwikkelen die bij hoog intelligente leerlingen passen, zoals creativiteit in denken en handelen en doorzettingsvermogen.

Op de reguliere school kunnen moeilijkheden zijn ontstaan doordat het kind te snel de gewone leerstof begrijpt en geen of weinig behoefte heeft aan herhaling. De lesstof wordt als saai ervaren, omdat deze niet voldoet aan de interesses en leerbehoeften van het kind. Het eerste dat ouders en leerkrachten vaak opvalt, is dat het kind buiten de groep valt. Het heeft geen of onvoldoende aansluiting meer. Ook kan het zijn dat een leerling niet goed in zijn vel zit en soms zelfs depressief is, het gevolg daarvan kan zijn dat de prestaties van de leerling achteruit gaan en geen gelijke tred meer houden met zijn intelligentie. Ouders vinden dit vaak een heel verdrietige ontwikkeling. School en ouders gaan op zoek naar oplossingen. Er wordt onderzoek gedaan, dan blijkt dat het kind hoog intelligent is. Het kind wordt zo mogelijk geplaatst in een plusklas en er wordt verrijkingsstof aangeboden. Voor een groot aantal leerlingen is dit een goede oplossing. Maar niet voor alle hoog intelligente leerlingen geldt dit. Deze laatste groep leerlingen hebben meer zorg nodig om ze weer op de rails te krijgen en ze te ondersteunen in hun specifieke onderwijsbehoefte. Arrangement De Vuurvogel biedt deze extra zorg. Hoog intelligente kinderen hebben dus niet voldoende aan de 'gewone' stof op school. Omdat ze dingen vaak vanzelf kunnen, is het lastig voor deze leerlingen om een goede werkhouding te ontwikkelen. Doordat ze in staat zijn leerinhouden zonder veel inspanning op te pikken, ontwikkelen ze weinig of geen leer- en studievoordigheden. Het risico bestaat dat deze kinderen er te gemakkelijk over gaan denken of niet voldoende gemotiveerd meer zijn. Daardoor

kunnen ze uiteindelijk onder het niveau van hun groep gaan presteren en soms zelfs gedragsproblemen gaan vertonen.

1.3. Visie

Arrangement De Vuurvogel Gouda is een voorziening voor kinderen in de basisschool leeftijd met een hoge intelligentie (richtlijn: IQ 130+ op basis van een intelligentieonderzoek, de WISC III of WPPSI III of nieuwe RAKIT). Bij deze kinderen is vast komen te staan, dat het regulier basisonderwijs onvoldoende aansluit bij de specifieke onderwijsbehoeften van deze kinderen. De reguliere basisschool kan de zelfsturende, autonome hoogbegaafde leerling (zie indeling van Betts&Neihart in Boer, de, E. en Booiij, N. (2010) *Excellentie in ontwikkeling*, Den Bosch: KPC Groep) een goed onderwijsaanbod doen. Echter de leerlingen met een niet zo succesvol profiel, die dus in feite onderpresteren en te kampen hebben met bijkomende problematiek, in welke vorm dan ook, hebben een andere aanpak nodig om hun talenten tot bloei te laten komen. Arrangement De Vuurvogel biedt een didactische aanpak waarin groepsdoorbrekend werken, zelfstandig leren en een adequate zorgstructuur centraal staan, passend bij de missie van de Groeiling. De kinderen worden zo optimaal mogelijk toegerust voor het voortgezet onderwijs en het leven in de maatschappij. We leven momenteel in een kennismaatschappij, die rust op de pijlers inventiviteit en creativiteit. Hoogbegaafde leerlingen zijn in potentie inventief en creatief. Hoogbegaafdenvoorziening De Vuurvogel wil deze kwaliteiten benutten en ontwikkelen.

Primair staat het bieden van goed en eigentijds onderwijs aan de leerlingen. De kerndoelen voor het primair onderwijs zijn leidend voor het onderwijsaanbod en voor de te behalen onderwijsresultaten. Daarnaast krijgen kinderen volop de gelegenheid voor verrijking van kennis en vaardigheden ten opzichte van deze kerndoelen. Kinderen leren om beter met hun bijzondere talenten en/of beperkingen om te gaan en deze op een positieve manier te vertalen naar mogelijkheden binnen hun eigen ontwikkeling naar actief burgerschap en een positieve bijdrage aan de maatschappij en de kenniseconomie. Om deze doelen te bereiken stellen we de volgende prioriteiten:

- a. Welbevinden van het kind
Elk kind verdient een schoolomgeving waar het zich gezien en gehoord voelt door leerkrachten en klasgenoten.
- b. Productiviteit van het kind
Een kind moet productief zijn en vooruitgang in zijn/haar ontwikkeling op alle vakgebieden laten zien. De minimum productiviteit is het tempo van het regulier onderwijs ten aanzien van de kerndoelen. Daarnaast worden er juist eisen gesteld ten aanzien van de leer- en ontwikkelingsvaardigheden.
- c. Kind in de samenleving
De school speelt in op maatschappelijke ontwikkelingen, waaronder actief burgerschap en sociale integratie.

Hoogbegaafdenvoorziening De Vuurvogel wil een lerende organisatie zijn, waarbij leerkrachten hun talenten optimaal kunnen inzetten, leerlingen optimaal worden toegerust voor het leven in de kennismaatschappij en waarbij ouders gezien worden als educatieve partners. Lesgeven wordt opgevat als een sociale missie, die het leven van mensen vormgeeft en de wereld kan veranderen. Lesgeven doet er toe.

Leraren baseren hun manier van werken op onderzoek, werken samen in netwerken en in teams en ze blijven zich voortdurend ontwikkelen. Teamleden helpen elkaar door collegiale ondersteuning om te gaan met veranderingen en zetten zich in voor voortdurende verbetering van de organisatie.

1.3.1. Didactische aanpak

De school zet zich in om aan drie psychologische basisbehoeften van mensen, dus ook leerlingen te voldoen, te weten **competentie, relatie en autonomie** (Zie self-determination theory van Deci en Ryan). Door te voldoen aan deze drie basisbehoeften ontstaat er in de meeste gevallen ook (weer) zin in leren, met andere woorden: de leerlingen zijn gemotiveerd om het leerproces (weer) aan te gaan. Leerkrachten onderkennen deze basisbehoeften, zij bouwen aan een goede relatie met de leerling, zorgen ervoor dat hij/zij autonoom kan zijn, dus eigenaar van zijn eigen leerproces en dat hij/zij zich competent voelt.

Om tegemoet te komen aan alle aspecten van de ontwikkeling van de leerlingen wordt binnen het schoolconcept uitgebreid aandacht besteed aan wetenschap, kunst, cultuur en sport, al dan niet in de vorm van schoolbrede projecten. Zo zijn in het lesprogramma lessen voor beeldende vorming, dans en drama opgenomen. Ook staat het kunnen communiceren met mensen van elk niveau en in allerlei situaties als een van de speerpunten op het programma in de vorm van sociale vaardigheden en omgaan met hoogbegaafd zijn.

Vanuit deze basis is het de rol van de leerkracht om het kind ervan bewust te maken dat het eigenaar is van zijn/haar eigen ontwikkeling. De leerkracht zoekt actief naar kansen om de ontwikkeling (weer) op gang te brengen. Daarbij is het van belang te kijken naar belemmerende en stimulerende factoren bij het kind (lichamelijk, gedrag, leren) en bij de omgeving (binnen school, buiten school). Bij het genereren van oplossingen wordt rekening gehouden met de belemmeringen, maar wordt vooral gebruik gemaakt van de mogelijkheden bij een kind en zijn/haar omgeving. De leerkracht zorgt voor goed klassenmanagement op basis van handelingsgericht werken. De leerkracht is zich ervan bewust dat hij/zij ertoe doet. Er wordt ook gewerkt aan de 7 uitdagingen, beschreven in het gelijknamige boek van Tijn Koenderink. Op school wordt een duidelijk tweesporenbeleid gevoerd: duidelijk regels/afspraken met consequenties bij het niet nakomen ervan en een warme begeleiding.

Uitdagend onderwijsaanbod

De kernvakken worden in compacte vorm aangeboden. Ten opzichte van regulier basisonderwijs wordt slechts drie keer per week rekenen, taal en spelling aangeboden. De vrijkomende tijd wordt gebruikt voor extra vakken en projecten, zowel schoolbreed als individueel.

De vakken taal en rekenen worden groepsdoorbrekend aangeboden, afgestemd op het cognitieve niveau van de leerlingen. Iedere leerkracht kan in zijn/haar lessen op twee niveaus instructie geven. Soms wordt een leerling verrijkings- of verdiepingsstof aangeboden, tot hij/zij weer kan aansluiten bij een instructiegroepje. Verrijkingsstof is niet vrijblijvend, ook hier verwachten wij inzet van de leerling.

Bepaalde vakgebieden worden aangeboden in de eigen groep, bijv. sociale vaardigheden, het 'leren leren' (waaronder een vreemde taal), leren ondernemen en de grote themaprojecten.

Naast het reguliere aanbod worden er een aantal speciale vakken aangeboden zoals Engels en Spaans. Daarnaast is er in het rooster ruimte gemaakt voor korte cursussen op het gebied van drama, denksport, ontspanningsoefeningen, zelfverdediging, filosofie, handwerken enzovoort. Deze lessen vinden meestal plaats op de woensdagochtend. Een groot scala van vakken kan aangeboden worden, waarbij eventueel vakdocenten worden ingehuurd. Er zijn twee soorten projecten: schoolbreed of

individueel. Schoolbrede themaprojecten worden enkele malen per schooljaar aangeboden aan alle kinderen, daarbij is de inzet van gastdocenten erg leerzaam. Ook worden er excursies aangeboden passend bij het thema. In 'Vuurvogeltijd' is er ruimte om individuele interesses te volgen; leerlingen doen een project over een zelf gekozen onderwerp. Zij stellen een onderzoeksvraag op en maken een planning, aan het eind van een periode presenteren zij hun project aan de andere leerlingen, in welke vorm dan ook. Het leren leren is ook onderdeel van Vuurvogeltijd.

Compacten en verrijken

Dit is de basisbenadering binnen het hoogbegaafden (HB) onderwijsconcept. Een kind dat minder tijd nodig heeft voor de basale leer- en ontwikkelingsgebieden kan meer tijd besteden aan de andere leer- en ontwikkelingsgebieden en de projecten. Binnen het HB-onderwijs wordt gewerkt volgens het principe van compacten en verrijken. Dit houdt in dat de stof uit de methode wordt gecomprimeerd. Omdat de kinderen de stof in de methode sneller onder de knie zullen hebben en er minder verwerking en inslijpen nodig is, blijft er ruimte over voor verrijking (dit is zowel verdieping als verbreding).

Op het gebied van wereldoriëntatie beschikt de school ook over een aantal moderne en aantrekkelijke methodes: "Naut" voor natuur en techniek, "Meander" voor aardrijkskunde en "Wijzer!" voor geschiedenis. In bepaalde projecten wordt leerstof uit deze methodes verwerkt, daarnaast worden er aanvullend lessen gekozen uit deze methodes om hiaten te voorkomen. Daarnaast maken we gebruik van Topondernemers.

De lessen worden gegeven door de eigen leerkrachten. Waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van vakdocenten en externe deskundigen. Differentiatie binnen de lesstof vindt plaats op basis van het didactisch niveau van de leerling en op basis van instructiebehoefte van het kind. Afhankelijk van de ontwikkeling van het kind, kan een kind meer en meer de inhoud van het eigen onderwijs bepalen, binnen de grenzen van de missie van de school.

De omgeving biedt zoveel meer informatie dan er binnen de school (leerkracht, methoden) aanwezig is. Regelmatig worden daarom activiteiten buiten school georganiseerd.

De kinderen zullen in toenemende mate gebruik maken van de mogelijkheden die de buitenwereld (buiten school) hen biedt. Arrangement De Vuurvogel streeft er naar om deze mogelijkheden te implementeren in het standaard onderwijsaanbod. Projecten zijn hiervoor bij uitstek geschikt.

Bepaalde lessen worden gekozen om de vaardigheden, die van pas komen bij het reguliere onderwijsaanbod te ondersteunen. Daarbij kunnen we denken aan drama, ontspanningsoefeningen, Spaans, science, ICT en/of schaken, maar ook de eigen projecttijd en de themaprojecten vallen hieronder. Vreemde talen onderwijs speelt bijvoorbeeld een belangrijke rol bij leren leren en het omgaan met frustraties; het is niet het uitgangspunt om bijvoorbeeld perfect Spaans/Italiaans/ enzovoort te leren spreken, lezen en schrijven. De vreemde taal wordt beschouwd als een middel tot leren leren en vormt geen leerdoel op zichzelf.

Creativiteit

Einstein zei al: "Imagination is more important than knowledge..."

Door bij alle vakken opdrachten in te bouwen waarbij de kinderen de ruimte krijgen voor eigen initiatief en eigen oplossingsmethodes, wordt voortdurend een beroep gedaan op hun creativiteit. Bijvoorbeeld: bouw een waterkering (project Nederland Waterland), start een onderneming, schrijf een bedrijfsplan en voer het uit (project Kids in Bizz) of maak een plan voor het herinrichten van het schoolplein en voer het uit (mensen enthousiast maken, geld genereren enzovoort).

Top down leren

De wijze van lesgeven wijkt af van de standaard methodes in het onderwijs. In de reguliere methodes wordt vaak bottom-up gewerkt: leerlingen krijgen kleine onderdelen aangeboden om uiteindelijk te

komen tot begrip van het geheel. Binnen het De Vuurvogel onderwijs wordt andersom gewerkt: eerst wordt uitgelegd waar de lessen uiteindelijk toe moeten leiden, waarna de benodigde onderdelen aangeboden.

Leerstrategieën

Sommige hoogbegaafde leerlingen zijn al op jonge leeftijd in staat veel problemen op te lossen door inzicht en begrip. Zij gebruiken hun geheugen nauwelijks. Wordt er toch een beroep op hun geheugen gedaan dan schieten zij tekort. Ook aan geheugentraining wordt aandacht besteed in de verschillende lessen, zoals het leren van woordjes bij Spaans en het leren van plaatsen en hun ligging bij topografie. Er wordt gewerkt met: Leren leren met Reflecto, uitgeverij Acco (2009).

8 jaar basisonderwijs

Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling om leerlingen zo snel mogelijk door het basisonderwijs te laten gaan. In de praktijk betekent dit dat de ontwikkeling van de leerlingen wat betreft de kernvakken gelijk oploopt met die op de reguliere basisschool. De lesstof wordt compact aangeboden. Daarnaast is er een verrijkend en verdiepend lesaanbod ontwikkeld, dat goed bij de onderwijsbehoefte van deze leerlingen past. Door het rijke aanbod dat de kinderen krijgen en de mogelijkheid tot werken op het eigen niveau in de kernvakken taal, spelling en rekenen in instructiegroepen is het overslaan van klassen in principe niet aan de orde. Hierdoor wordt voorkomen dat kinderen op te jonge leeftijd doorstromen naar middelbaar en universitair onderwijs.

1.3.2. Pedagogische aanpak

Vaardigheden

Het aanleren van vaardigheden vormt een belangrijk thema. Te denken valt aan leren leren en aan het ontwikkelen van vaardigheden op sociaal emotioneel gebied, zodat je goed kunt functioneren in de maatschappij van nu en in de toekomst.

Bij **leren leren** gaat het om het ontwikkelen van inzichten en vaardigheden, die van wezenlijk belang zijn voor het verwerven en toepassen van kennis. Aandacht wordt besteed aan verschillende leerstrategieën en hoe en wanneer deze het beste ingezet kunnen worden. Het aanleren van een rij woordjes vergt immers een andere strategie dan het schrijven van een samenvatting. In dat proces zijn **taakgerichtheid**, **doorzettingsvermogen** en **motivatie** (kortom een goede **werkhouding**) van groot belang. Ook moet een leerling leren **planmatig** te werken en in staat zijn een goede werkverdeling te maken in de tijd. Het kunnen **reflecteren** op het eigen leergedrag is van wezenlijk belang, want er valt zo ontzettend veel te leren, ook (of juist) als het niet helemaal zo gegaan is als je had verwacht. Leerlingen leren verschillende typen **denkvaardigheden** te onderscheiden en in te zetten, zoals het analytisch denken, het creatief denken en het praktisch denken (zie de theorie van R. Sternberg over dit onderwerp). Ook leren de leerlingen om denken om te zetten in doen. Hierbij wordt er gewerkt met de methode 'Leren leren' met Reflecto" (2009) van oa Gagné, uitgeverij Acco.

In het leerproces is het belangrijk dat leerlingen zelf hun **leerdoelen formuleren en hun eigen voortgang regisseren**. Deze leerdoelen worden opgenomen in het portfolio en geëvalueerd. Na verloop van tijd kan aangetoond worden met behulp van het portfolio wat er geleerd is.

Sociaal-emotionele ontwikkeling

Alle leerkrachten zijn opgeleid tot Rots&Water-trainer, dat is een sociale competentietraining. Met behulp van deze methode leren zij kinderen sociale vaardigheden aan om te gaan met bijvoorbeeld boosheid, conflictsituaties en frustraties. Leerlingen weten vaak prima te vertellen wat je moet doen in een conflictsituatie en hoe je het in theorie althans moet oplossen. Cognitief is dat geen enkel probleem, maar om de opgedane kennis ook daadwerkelijk in de praktijk te brengen, dat valt voor

hen niet mee. Daar helpt Rots&Water bij; deze methode zorgt er voor dat je fysiek kunt handelen in bepaalde situaties.

De 7 eigenschappen van Happy Kids

Bij sociale vaardigheden gaat het om ontwikkelen van kennis, houding en vaardigheden op sociaal gebied (hier wordt ook gewerkt aan het aangaan van relaties). **Inzicht in jezelf** vormt de basis voor het leren. Een positief **zelfbeeld**, weten wat je sterke en minder sterke kanten zijn en daar mee op een goede manier kunnen omgaan zijn voorwaarden om jezelf te kunnen blijven ontwikkelen. Daarnaast leidt een beter inzicht in jezelf tot een betere communicatie en meer bevredigende relaties met anderen. Dit schooljaar willen we een begin maken met het werken met “De 7 eigenschappen van happy kids” van Sean Covey, ofwel met ‘De boom van de 7 gewoonten’.

Voor het onderwijs symboliseren we de 7 gewoonten met een boom. Deze pedagogische lijn is gebaseerd op het gedachtegoed van Stephen Covey, te weten de 7 eigenschappen van effectief leiderschap, met de naam “The leader in Me”. Deze lijn ontwikkelt persoonlijk leiderschap bij kinderen. Het gaat hier om leidinggeven aan jezelf en inzicht in je zelf en je relatie met de ander. Het gaat om zicht krijgen op je eigen aandeel en je verantwoordelijkheid in allerlei (sociale) situaties. Alles begint bij de wortels. Zonder gezonde wortels groeien er geen blaadjes aan de top van de boom. Leerlingen leren gewoonten aan die hen helpen zichzelf te ontwikkelen. Alle gewoonten samen zorgen ervoor dat het kind veel meer de regie krijgt om zichzelf te ontplooiën. In eerste instantie door meer grip te krijgen op de eigen keuzes, te werken aan zichzelf en overwinningen behalen op jezelf (gewoonte 1, 2 en 3). Met deze drie gewoontes in je rugzak wordt je vanzelf steviger, zodat je niet ‘zomaar omvalt’, onzeker, bang of klagerig wordt, maar grip krijgt op sociale situaties en je eigen verantwoordelijkheid en aandeel ziet. De stam staat symbool voor jou en relaties met anderen. Vanuit jezelf (de wortels) bewandel je de weg naar de ander, naar ‘samen’ en samenwerking. De gewoonten 4, 5 en 6 gaan daarover. Kinderen leren win-win denken en handelen, zodat de ander ook ruimte krijgt. Ze leren te luisteren met hun oren en hun hart. Ook leren zij dat zij zelf ruimte mogen nemen om hun hart te luchten. Vervolgens leren zij de samenwerking zoeken, waarbij twee losse ideeën, misschien wel tot een derde, nog beter idee leiden (synergie). De kruin tenslotte, daar komt de boom tot volle bloei en groei. En dat kan alleen als je de zaag scherp houdt. Dat wil zeggen: als je goed voor jezelf zorgt en jezelf voedt, letterlijk en figuurlijk op 4 terreinen: mentaal door jezelf te voeden met mooie boeken of muziek; sociaal-emotioneel door mensen op te zoeken die je lief zijn of inspireren; spiritueel door te mediteren, naar de kerk te gaan of rust te vinden in de natuur; en fysiek bijvoorbeeld door te sporten, gezond te eten en voldoende rust te nemen. Hierover gaat gewoonte 7.

De 7 gewoonten helpen kinderen de regie over hun leven zelf in handen te nemen en een positieve en proactieve levenshouding uit te stralen. Kinderen realiseren zich, dat zij zelf invloed hebben op de toekomst die zij voor ogen hebben. Leerlingen, leraren, studenten, maar ook ouders kunnen hun leren en leven succesvoller maken als zij gebruik maken van de 7 gewoonten. Door het toepassen van de 7 gewoonten, zijn leerlingen meer betrokken en autonoom en nemen zij meer verantwoordelijkheid voor hun taak.

Zie voor meer informatie bijlage I.

2 Organisatie van de school

2.1 De Groeiling

Hoogbegaafdenvoorziening De Vuurvogel Gouda is tot 1 augustus 2017 een symbiosevoorziening, die deels onder 't Carillon valt en deels onder SBO De Oostvogel. Schooljaar 2015-2016 zijn er 20 leerlingen die vallen onder 't Carillon en ongeveer 13 leerlingen met een toelaatbaarheidsverklaring die vallen onder SBO De Oostvogel. Na 1 augustus 2017 is het de bedoeling dat alle leerlingen een toelaatbaarheidsverklaring hebben. Daarmee valt de gehele voorziening onder SBO De Oostvogel. De Vuurvogel is officieel een onderdeel van De Groeiling, stichting voor katholiek en interconfessioneel primair onderwijs in Gouda en omstreken, en is gehuisvest in hetzelfde gebouw als basisschool 't Carillon aan Ouverturelaan 10 te Gouda (nabij NS-station Gouda Goverwelle Drieëntwintig scholen vallen onder het bestuur van De Groeiling.

De missie van De Groeiling luidt: *Het bieden van kwalitatief hoogwaardig en waarde(n)vol onderwijs aan iedereen, die dat wil en zich in de uitgangspunten van onze stichting kan vinden. Dat wil zeggen dat allen (kinderen, ouders, personeel), die zich thuis voelen bij onze manier van omgaan met elkaar en onze gemeenschappelijke waarden delen, van harte welkom zijn. Die gemeenschappelijke waarden zijn: Verbondenheid, duurzaamheid, respect, verstillings en zelfverantwoordelijkheid.*

Elke school binnen De Groeiling is een school die midden in de samenleving staat. De school is geen educatief eiland, maar een bruisend middelpunt van activiteiten die het leren bevorderen. De school biedt vanuit haar identiteit en binnen haar mogelijkheden onderwijs op maat, waarbij het kind centraal staat. In onze samenleving zien we dat kinderen overal leren, niet alleen op school. Scholen werken op het snijvlak van onderwijs, welzijn, cultuur, sport en zorg. Die leef- en leerwerelden willen we via de dialoog en samenwerking met elkaar verbinden. We denken hierbij aan verschillende invullingen van het begrip 'educatief partnerschap'. De school onderhoudt relaties met ouders/verzorgers en de omgeving van het kind, om gezamenlijk te werken aan opvoeding en onderwijs.

2.1.1 Raad van toezicht

De Groeiling is georganiseerd volgens het Raad van Toezicht model. Dit model kent twee organen, te weten een Raad van Toezicht en een College van Bestuur. Het College van Bestuur (het bevoegd gezag in de zin van de onderwijswetgeving, bestaande uit twee leden, de voorzitter, dat is de heer Jan Kees Meindersma en een lid, dat is mevrouw Els van Elderen) en de Raad van Toezicht, bestaande uit toezichthouders.

5.200 leerlingen, 530 medewerkers, 23 scholen, 9 gemeenten, 1 gedeelde visie, dát is De Groeiling!
--

2.2 Het team van De Vuurvogel

Het schoolteam bestaat uit 5 groepsleerkrachten en een locatiedirecteur. Daarnaast geven een aantal medewerkers ondersteuning op diverse gebieden. Verder is er een aantal vakdocenten aangesteld voor bepaalde vakken. De zorgcoördinator in samenwerking met de leerkrachten organiseert tevens de extra ondersteuning die kinderen met specifieke onderwijsbehoeften, nodig hebben. De locatiedirecteur geeft leiding aan het team van De Vuurvogel. De groepsleerkracht

draagt zorg voor de directe begeleiding van het kind en is wat dat betreft ook direct aanspreekpunt voor ouders.

Het team bestaat uit een de volgende personen:

Directeur	Wilfred Simons
Locatiedirecteur	Jolanda Slettenaar
Groepsleerkracht en IB	Inez de Kreuk
Groepsleerkracht	Justin Pieters
Groepsleerkracht	Sandra Verkerk,
Groepsleerkracht	vacature
ICT coördinator	Justin Pieters
Leerlingenondersteuning	Inez de Kreuk en betrokken leerkrachten

Vakonderwijs wordt verzorgd door

Spaans	Alicia Henke-Jiménez Gill
--------	---------------------------

Het team is op de volgende dagen aanwezig:

Jolanda Slettenaar	Maandag, dinsdag, woensdag
Inez de Kreuk	Dinsdag ten behoeve van IB-taken, donderdag en vrijdag in de groep
Justin Pieters	Maandag t/m vrijdag Maandag en dinsdag in de groep, vrijdag eens per 14 dagen voor IB-taken
Sandra Verkerk	Dinsdag, woensdag en donderdag Maandag, dinsdag en woensdag Woensdag, donderdag en vrijdag

2.3 Medezeggenschapsraad

De MR van De Vuurvogel is een deelraad met gedelegeerde bevoegdheden van de MR van 't Carillon en die van de Oostvogel. De MR van De Vuurvogel Gouda wordt vertegenwoordigd door twee ouders en twee leerkrachten van De Vuurvogel. De medezeggenschapsraad bestaat uit een evenredige afvaardiging van ouders en leerkrachten die meedenken en besluiten over het beleid van de school. Ongeveer één keer in de zes weken vindt een vergadering plaats, waar andere ouders welkom zijn, als toehoorder. Schooljaar 2016-2017 zal de mr van De Vuurvogel gecombineerd worden met de MR van De Oostvogel. In dit schooljaar zullen er verkiezingen georganiseerd worden, zodat het jaar daarna er weer één mr zal zijn.

Het woord medezeggenschap kan de suggestie wekken dat de MR over alles iets te zeggen heeft, dat is niet het geval. De school, cq De Groeiling is verantwoordelijk voor het beleid, voor de uitvoering en het resultaat. De MR bestuurt dus niet, maar speelt wel een belangrijke rol in beleidsontwikkeling. Dat kan door vragen te stellen of suggesties aan de directie of De Groeiling te doen of door op bepaalde onderwerpen instemming dan wel advies te verlenen. Het gaat om teamwerk, de leden nemen in samenspraak met elkaar besluiten. De afzonderlijke leden behartigen de belangen van de school en niet alleen de belangen van een bepaalde groep. Vragen of opmerkingen die u als ouder aan de MR stelt, zullen dan ook door de gehele MR besproken en behandeld worden. MR leden zitten zonder last of ruggenspraak met hun achterban in de MR.

Leden:

Oudergeleding: Voorzitter Ingrid Vereyken (moeder Sven Blok), lid Natasja Brokke (moeder Marijn Wilbrink)

Leerkrachtgeleding: Secretaris Justin Pieters en lid Sandra Verkerk

De MR is te bereiken op: mr.deVuurvogel@degroeiling.nl of via justin.pieters@degroeiling.nl

2.4 Gemeenschappelijke medezeggenschapsraad

Een deel van de taken van de afzonderlijke MR'en van de scholen is overgedragen aan de Gemeenschappelijk Medezeggenschapsraad van De Groeiling. Met de totstandkoming van De Groeiling, is gekozen voor een nieuwe opzet van de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR). De scholen worden niet meer afzonderlijk vertegenwoordigd, maar een groep van acht ouders en acht leerkrachten buigen zich over het algemeen beleid van de Stichting. Het College van Bestuur van de Groeiling zijn de gesprekpartners. De GMR praat onder andere mee over het meerjarenplan, het financieel beleid van de stichting, het zorgplan van De GroeiAcademie en andere beleidszaken. In de statuten van de GMR zijn taken, bevoegdheden en overlegvormen geregeld. Het College van Bestuur overlegt met de GMR en zorgt voor de informatievoorziening. Inez de Kreuk (leerkracht bij arrangement De Vuurvogel) heeft zitting in de GMR. Voorzitter van de GMR is Wim de Boer, ouder van kind op De Cirkel. Zie voor meer informatie de site van De Groeiling, www.degroeiling.nl.

3 Verslaglegging leerlingresultaten

3.1 Portfolio

Drie keer per schooljaar wordt er een portfolio verstrekt. In het eerste portfolio van een schooljaar worden vooral de sociale vaardigheden en het gedrag van de leerling belicht en worden er in samenspraak met de leerkracht leerdoelen geformuleerd door de leerling. In het tweede portfolio wordt ook de cognitieve ontwikkeling beschreven aan de hand van de behaalde resultaten op methode- en/of citotoetsen. Deze worden geadmistreerd in het systeem Parnassys. Het derde portfolio is het laatste van het schooljaar. Hierin worden de behaalde resultaten beschreven, waaronder de scores op de cito-toetsen. De leerling wordt beschouwd als eigenaar van zijn portfolio. Het portfolio wordt eerst alleen met de leerling besproken. Later komen de ouders erbij en presenteert de leerling zijn portfolio en de leerdoelen aan zijn ouders. Aan dit gesprek nemen dus de leerkracht, de ouders en de leerling deel. Het laatste portfolio van het jaar wordt alleen met de leerling besproken. Ouders kunnen altijd een gesprek met de leerkracht aanvragen om bijvoorbeeld de leerresultaten of hun zorgen te bespreken.

3.2 Leerlingendossier in Parnassys

Het leerlingdossier is een digitaal dossier dat de school bijhoudt over uw kind. Het dossier bevat administratieve gegevens, een onderwijskundig rapport en (indien geraadpleegd) rapportages van geconsulteerde specialisten (bijvoorbeeld Orthopedagoog, Jeugdpsycholoog, enzovoort). De gegevens in het leerlingdossier zijn strikt vertrouwelijk. De gegevens uit het administratieve deel van het leerlingdossier gebruikt de school voor de leerlingenadministratie, de Bron, waaruit ook de gemeente gegevens put. De basisschool moet de administratieve informatie over leerlingen bewaren tot vijf jaar nadat de leerling van school is gegaan.

Het onderwijskundig rapport is het belangrijkste onderdeel uit het leerlingdossier. Het rapport geeft inzicht in de resultaten van een leerling, de ontwikkeling van de leerling, het schooladvies en eventuele aandachtspunten. U kunt het dossier van uw eigen kind inzien, nadat u hiervoor een afspraak heeft gemaakt met de directeur. Het onderwijskundig rapport wordt vernietigd twee jaar nadat een leerling van school is gegaan.

3.2.1 Ontwikkelingsperspectief

Voor alle leerlingen van SBO De Oostvogel wordt een ontwikkelingsperspectief opgesteld, dus ook voor de hoogbegaafde leerlingen met een toelaatbaarheidsverklaring. In het ontwikkelingsperspectief (ofwel OPP) beschrijft de school de doelen, die een leerling kan behalen. Het biedt handvatten, waarmee de leerkracht het onderwijs kan afstemmen op de behoefte van de leerling. En het laat zien waar de school samen met de leerling naar toe werkt.

3.2.2 Toetsen

Binnen het onderwijsconcept van arrangement De Vuurvogel zijn de kerndoelen van het primair onderwijs leidend. Deze kerndoelen zijn vastgesteld door het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap (OCW) en geven aan wat een leerling aan het eind van de basisschoolperiode moet kennen en kunnen. De leerling moet voldoen aan alle eisen die aan zijn/haar leeftijdsgenoten in het regulieronderwijs ook gesteld worden.

De ontwikkeling en resultaten van uw kind worden gevolgd door middel van verschillende toetsen. De Cito-toetsen in het leerlingvolgsysteem worden ingezet om de vorderingen van een kind te volgen en om te bepalen op welk niveau het kind instructie krijgt. Daarnaast worden methodegebonden toetsen en specifiek ontwikkelde toetsen gebruikt. Bij alle Cito-toetsen kunnen de resultaten die

onze leerlingen behalen vergeleken worden met de gemiddelde resultaten van andere basisscholen in ons land. De CITO-toetsen van het leerlingvolgsysteem hebben een niveau aanduiding van A t/m E, waarbij A het hoogste niveau aanduidt. Er wordt gewerkt aan de hand van een toetskalender. In groep 8 wordt de CITO eindtoets afgenomen.

3.2.3 Begeleiding naar het voortgezet onderwijs

Aan het eind van groep 8 verlaat de leerling arrangement De Vuurvogel meestal in het schooljaar dat hij/zij de leeftijd van 12 jaar bereikt, na acht jaar basisonderwijs gevolgd te hebben.

In de loop van het laatste schooljaar wordt een keuze gemaakt voor een school voor voortgezet onderwijs voor uw kind. De keuze voor een vervolgschool wordt intensief begeleid door de leerkracht van groep 8. Er zullen regelmatig VO (VO = voortgezet onderwijs) scholen bezocht worden.

De school geeft voor maart het definitieve, onafhankelijke schooladvies, waarbij meer aspecten worden meegewogen dan het cognitieve niveau. In april 2015 wordt de CITO-eindtoets gemaakt. De resultaten van deze toets worden eind mei bekend gemaakt. De uitslag van de CITO-eindtoets is in de meeste gevallen geen reden om het schooladvies te wijzigen, tenzij de leerling beter scoort dan zijn schooladvies. De CITO-eindtoets wordt afgenomen om de onderwijsresultaten richting De Groeiling en onderwijsinspectie aan te tonen en om tegemoet te komen aan de vraag van het voortgezet onderwijs om leerlingresultaten in beeld te brengen met een onafhankelijke toets.

De ouders zelf melden hun kind voor 15 maart aan bij de gekozen school voor voortgezet onderwijs. De leerkracht van uw kind stelt een OSO-dossier (Overstap Service Onderwijs) op en zal informatie over uw kind verstrekken bij de zogenaamde warme overdracht van onze school naar het voortgezet onderwijs. Met OSO kunnen scholen het overstapdossier veilig en betrouwbaar uitwisselen. Het dossier wordt voordat het naar de door ouders gekozen school gaat, met de ouders besproken. Vervolgens ondertekenen ouders het 'voor akkoord' of 'voor gezien'. Daarna stuurt de leerkracht het dossier door aan de gekozen school.

De uiteindelijke toelating wordt bepaald door de toelatingscommissie van de school voor voortgezet onderwijs. Zij dienen het schooladvies van De Vuurvogel/Oostvogel te volgen, ongeacht de uitslag van de CITO-eindtoets bij de plaatsing van leerlingen. Als het resultaat van de CITO-eindtoets een hoger advies rechtvaardigt dan door arrangement De Vuurvogel verstrekt is, dan wordt het schooladvies naar een hoger niveau bijgesteld.

Er is een protocol overgang primair onderwijs naar voortgezet onderwijs (PO-VO) opgesteld, waarin precies is uitgelegd hoe een en ander in zijn werk gaat. Ouders van groep 8 leerlingen zullen hierover nader geïnformeerd worden tijdens de eerste ouderinformatieavond van het schooljaar.

3.2.4 Resultaten

Doordat er veel tussentijdse instroom is op arrangement De Vuurvogel, kunnen resultaten moeilijk van jaar tot jaar vergeleken worden.

Alle leerlingen behalen na 8 jaar basisonderwijs de zogenaamde kerndoelen en referentieniveaus, zoals die door de overheid zijn beschreven. De ontwikkeling van het kind op cognitief gebied wordt in beeld gebracht door de behaalde scores op de toetsen in een digitaal overzicht te plaatsen. Er wordt getoetst met behulp van methode gebonden toetsen en citotoetsen (midden en einde schooljaar), alsmede de cito eindtoets in groep 8. De school hanteert een toetskalender, zoals deze overal binnen De Groeiling wordt gebruikt. De uitkomsten van de toetsen worden opgeslagen in Parnassys, een digitaal leerlingvolgsysteem, dat binnen De Groeiling wordt gebruikt.

Het streven is om de meeste leerlingen met een VWO schooladvies (ofwel een citoscore van gemiddeld 540 of hoger) te laten instromen in het voortgezet onderwijs. Niet voor alle leerlingen is dat mogelijk gezien de bijzondere problematiek van deze leerlingen. De meeste leerlingen verlaten

de school met een VWO schooladvies, het komt echter ook voor dat er een lager schooladvies wordt gegeven. Het gemiddelde op de CITO-eindtoets ligt de afgelopen 4 jaar steeds boven de 545 (CITO-eindscores liggen altijd tussen de 500 en 550 punten).

In het afgelopen jaar heeft onze aanpak geleid tot de volgende resultaten:

- **Leerresultaten**
In schooljaar 2014-2015 is voor de zesde keer de CITO-eindtoets afgenomen. De resultaten waren goed te noemen. Het gemiddelde lag op 545,1 met een laagste score van 531. In totaal stromen er 19 leerlingen uit naar het voortgezet onderwijs. De meeste leerlingen hebben een VWO advies gekregen, drie leerlingen een HAVO-advies. Leerlingen van deze lichter stromen uit naar het Coornhert Gymnasium in Gouda, CSG De Goudse waarden, De GSG "Leo Vroman", het Carmelcollege Gouda, Picassolyceum te Zoetermeer en het Gereformeerd Lyceum te Rotterdam.
- **Sociaal-emotionele ontwikkeling**
Opvallend vaak wordt er door ouders gemeld, dat hun kind opgebloeid is sinds het les krijgt bij het arrangement De Vuurvogel. Het speelt weer met vriendjes, neemt vriendjes mee naar huis. Het kind zit beter in zijn vel dan voorheen. Het kind voelt zich meer begrepen, zowel door leerkrachten als door klasgenoten. Deze resultaten kunnen wij niet aantonen met een toets, maar worden regelmatig gemeld door onze ouders.

4 Ouders en school

Als ouders/verzorgers bent u de eerst verantwoordelijke voor de opvoeding van uw kind. Vanaf dat uw kind naar school gaat, delegeert u een stukje van deze verantwoordelijkheid aan school. Het is van groot belang dat ouders en school goed samenwerken en elkaars deskundigheid respecteren op de verschillende gebieden. Ouders en school zijn partner in de opvoeding van hun kind. Dat stelt eisen aan de manier waarop ouders en school met elkaar omgaan. Ouders hebben bijvoorbeeld recht op informatie over de algemene gang van zaken op school en specifiek over hun kind. Daarnaast hebben ouders ook plichten.

4.1 Omgangsregels

Algemeen

- Ouders worden geacht op de hoogte te zijn van de regels die voor de leerlingen gelden. Wij verwachten dat ouders de schoolregels onderschrijven en dat zij meewerken aan de naleving van deze regels.
- Ouders onderschrijven de uitgangspunten en werkwijze van de school, zoals beschreven in dit informatieboekje. Dit betekent onder andere dat alle leerlingen meedoen aan de activiteiten die voor hun groep aan de orde zijn en bijvoorbeeld ook dat ouders voor aanvang van de lessen geen beroep doen op de leerkracht om problemen te bespreken.

Zorg voor de leerlingen

- De ouders informeren de leerkracht zo spoedig mogelijk als er belangrijke veranderingen zijn in de thuissituatie. De school informeert op haar beurt de ouders wanneer er sprake is van veranderingen die van invloed kunnen zijn op het gedrag van de leerling.
- Van ouders wordt verwacht toestemming te verlenen voor bespreking van hun kind binnen de leerlingenzorg, ook in het geval er externe deskundigen aanwezig zijn. Daarvoor dient u een formulier in te vullen, dat verkrijgbaar is bij directie en IB'er.
- De ouders worden geacht op verzoek van de school toestemming te verlenen voor het laten afnemen van testen en toetsen, eventueel door externe instanties, die nodig zijn voor een juiste diagnose en daarmee voor een goede onderwijskundige aanpak van uw kind.
- De onderzoeksverslagen, die van belang zijn voor het afstemmen van het juiste onderwijsaanbod op de onderwijsbehoefte van de leerling worden aan de school, c.q. de zorgcoördinator volledig en zonder terughoudendheid overhandigd.

Omgang

- Ouders/verzorgers gaan op respectvolle wijze om met het onderwijs gevend en -ondersteunend personeel, de leerlingen en andere ouders.
- Ouders melden incidenten, waarvan zij het slachtoffer dan wel getuige zijn geweest bij de leerkracht of de schoolleiding. Rechtstreeks melden aan ouders van betrokken kinderen zonder de school te informeren is niet gewenst. De school houdt een incidentenregistratie bij.
- Kritiek, klachten of opmerkingen worden door de ouders met de direct betrokkenen (of zo nodig met de directeur van de school) besproken, waarbij er door alle volwassenen wordt opgelet dat dit niet in aanwezigheid van leerlingen gebeurt.
- Gebruik van bedreigingen en van (fysiek en/of verbaal) geweld wordt niet getolereerd. De directeur en het team behouden zich het recht voor om dit te melden bij het College van Bestuur van Stichting de Groeiling en indien de ernst van een incident dit rechtvaardigt, hiervan aangifte te doen bij de politie.

Verstrekken van informatie aan derden

- Ouders mogen, met verwijzing naar artikel 40 van de Wet Bescherming Persoonsgegevens, geen persoonlijke gegevens, waaronder foto's, van personeel en leerlingen van de Vuurvogel/Oostvogel Gouda publiceren op de digitale media, zoals Facebook en YouTube.
- Ouders mogen, met verwijzing naar artikel 41 van de Wet Bescherming Persoonsgegevens geen persoonlijke gegevens van personeel en leerlingen van de Vuurvogel/Oostvogel Gouda gebruiken voor werving voor commerciële of charitatieve doelen, of anderszins reclame-uitingen.
- Voor beide situaties geldt dat er alleen gebruik gemaakt kan worden van leerling- en persoonsgegevens van de Vuurvogel/Oostvogel Gouda, mits de directeur daarvoor uitdrukkelijke toestemming heeft gegeven.

Informatievoorziening aan gescheiden ouders

- Indien de ouders van een leerling gescheiden zijn, is het belangrijk dat er duidelijkheid is over de manier waarop de communicatie en consultatie over de vorderingen van de leerling verloopt. De school heeft daarom een protocol ontwikkeld hoe het met deze regels omgaat.
- De school volgt de wettelijke regels met betrekking tot de informatieplicht jegens gescheiden ouders. Dit betekent dat de school ervan uitgaat dat ouders die beiden het ouderlijk gezag verkregen hebben, elkaar informeren met betrekking tot zaken rondom hun kind(eren). Beide ouders zijn dan ook gezamenlijk welkom bij de ouderavonden en portfoliogesprekken. In overleg met de leerkracht of directie kan daarvan worden afgeweken. Verdere informatie vindt u in het protocol dat via de administratie van de school te verkrijgen is.

Emailgebruik

- Mail is bedoeld voor korte mededelingen of voor het maken van afspraken.
- Indien u een kwestie wenst te bespreken, start dan geen discussie op de mail, maar maak een afspraak voor een gesprek.
- Houdt er rekening mee dat personeel alleen mails kan beantwoorden op hun werkdagen.

4.2 Informatie aan ouders

In alle groepen wordt aan het begin van het nieuwe schooljaar een informatieavond gehouden. Eind november en eind maart worden alle ouders en kinderen uitgenodigd voor een portfoliogesprek. Dit gesprek duurt ongeveer 15 minuten. De gesprekken worden gevoerd met kind, ouders en leerkracht. Indien uw kind specifieke ondersteuning nodig heeft, kunt u door de groepsleerkracht worden uitgenodigd voor een extra gesprek. Bijvoorbeeld bij een vermoeden van dyslexie. Tijdens dit gesprek wordt de specifieke ondersteuning aan de orde gesteld en wordt met u besproken wat de volgende stappen zullen zijn.

Indien u behoefte heeft aan een gesprek buiten de portfoliogesprekken om dan kunt u altijd na schooltijd of per mail een afspraak maken met de groepsleerkracht of de directeur.

Via e-mail ontvangt u de meest recente informatie. Aan het begin van het nieuwe schooljaar ontvangt u een jaarkalender van de school waarop projecten, vakanties en studiedagen vermeld zijn.

Eenmaal per twee weken ontvangt u per mail de nieuwsbrief van de Vuurvogel/Oostvogel, hierin wordt u op de hoogte gebracht van actuele zaken.

4.3 Ouderbijdrage

Ook schooljaar 2015-2016 zal De Groeiling een bedrag beschikbaar stellen, waardoor ons onderwijsconcept op een goede manier uitgevoerd kan worden. Na 1 augustus 2017 zal de school volledig deel uitmaken van De Oostvogel en is een extra bijdrage vanuit De Groeiling niet meer nodig.

Scholen mogen een bijdrage vragen voor extra activiteiten, die de school organiseert, zoals bijvoorbeeld kamp, vieringen en excursies. Dit bedrag is vrijwillig. Indien u voor bepaalde activiteiten niet wenst te betalen, dan kan uw kind worden uitgesloten van die activiteiten. Uw kind zal dan vervangende lessen dienen te volgen op 't Carillon of De Oostvogel. Indien het betalen van dit bedrag een probleem vormt, dan kun u contact opnemen met de directie om een passende regeling te treffen. Dit schooljaar is de bijdrage vastgesteld op € 70,- per kind.

Ook wordt er een bedrag voor de overblijf (ofwel tussenschoolse opvang) door school geïnd. De kosten voor de overblijf variëren per schooljaar. Zie voor nadere informatie hieronder.

In totaal wordt er van u een bijdrage verwacht, bestaande uit het deel voor extra activiteiten en uit het deel dat besteed wordt aan de overblijf. Het totale bedrag is te voldoen in twee termijnen (door de school vastgesteld). De oudergeleding van de MR heeft instemming verleend ten aanzien van de hoogte en besteding van dit bedrag.

4.4 Kosten tussen schoolse opvang (overblijf)

Vrijwel alle kinderen maken gebruik van onze overblijfvoorziening. Arrangement De Vuurvogel is een te kleine school om een continuooster te hanteren, waarbij de leerkrachten het overblijven verzorgen. Leerkrachten hebben immers recht op een half uur pauze per werkdag. Als het team zelf de overblijf moet verzorgen, bijvoorbeeld in toerbeurt, dan lukt het niet om dat half uur pauze te waarborgen. De overblijf wordt nu verzorgd door twee medewerksters van Quadrant, (stichting Kindercentra, zie www.quadrant.nl). De leerlingen worden in de pauze verdeeld over twee klaslokalen. Zij eten en drinken daar, waarbij vaak een filmpje wordt gekeken en vervolgens spelen zij nog ongeveer 20 minuten buiten op het plein.

Bij eventuele problemen zijn de leerkrachten op de achterhand aanwezig om de helpende hand te bieden. De kosten voor deze twee medewerkers worden hoofdelijk (per kind) omgeslagen. Bij weinig kinderen betaalt u dus een hoger bedrag, dan bij meer kinderen. Zijn er meer dan 50 leerlingen op school dan worden er drie medewerksters van Quadrant aangesteld. De kosten voor het overblijven variëren met het leerlingenaantal. Het bedrag ligt tussen de €1,50 en €1,80 per dag per kind.

De bijdrage voor deze voorziening betaalt u via de ouderbijdrage en wordt door de school geïncasseerd. Dit bedrag is bestemd voor het loon van de twee professionals van de stichting Quadrant, hun scholing en de aanschaf van speelgoed. U kunt er ook voor kiezen uw kind thuis te laten overblijven, dan betaalt u natuurlijk niets.

5 Aanmelden, plaatsing en verwijdering van leerlingen

Alle kinderen die aan de toelatingseisen voldoen, worden toegelaten, ongeacht geloof, etniciteit of sociale achtergrond van de ouders. Er worden ook kinderen geplaatst met lastig gedrag, te denken valt aan driftbuien of iets dergelijks. Dit is geen reden om kinderen op voorhand te weigeren. Deze kinderen worden zeer zorgvuldig begeleid evenals leerlingen die getuige zijn geweest van een uitbarsting. Hieraan wordt dan klassikaal aandacht besteed, met behulp van de Boom van de 7 gewoonten. Het moeilijke gedrag van de leerling moet in de loop der maanden afnemen. Lukt dat niet dan zal de school passende maatregelen moeten nemen. Het kan zijn dat ouders dan gevraagd wordt mee te werken aan een onderzoek, zodat de school meer handvatten krijgt om met het probleem gedrag om te gaan, het kan ook zijn dat de school in het uiterste geval, wanneer de veiligheid van team en leerlingen in het geding is, tot verwijdering over moet gaan.

5.1 Aanmelding en plaatsing

De Vuurvogel is tijdelijk een symbiosevoorziening, waarbij De Vuurvogel, als onderdeel van 't Carillon samenwerkt met het hoogbegaafdenarrangement van De Oostvogel. De Vuurvogel, als onderdeel van 't Carillon neemt geen leerlingen meer aan en zal per 1 augustus 2017 opgeheven worden. Op de Oostvogel zijn hoogbegaafde leerlingen, met bijkomende problematiek, van harte welkom. Alle hoogbegaafde leerlingen met een Toelaatbaarheidsverklaring (TLV) voor SBO kunnen geplaatst worden in het hoogbegaafdenarrangement van de Oostvogel (De Vuurvogel), ongeacht de school van herkomst. Na drie jaar zullen er alleen nog leerlingen met een TLV op school zijn en is De Vuurvogel als onderdeel van 't Carillon opgeheven. Zie voor de plaatsingsprocedure de site van De Groeiling, www.degroeiling.nl.

Voor een kind kan in samenspraak met zijn huidige school een TLV worden aangevraagd, indien het reguliere onderwijs onvoldoende aansluit bij zijn onderwijsbehoefte.

5.2 Schorsing en/of verwijdering van een leerling

Schorsing en/of verwijdering kunnen om drie redenen worden gebruikt:

- als strafmaatregel,
- als maatregel om de orde en veiligheid in de school te handhaven,
- als middel om aan te geven dat de school niet langer garant kan staan voor een verantwoorde kwaliteit van de zorg/begeleiding van het kind.

Schorsing

Schorsing is aan de orde wanneer de schooldirectie bij ernstig wangedrag van een leerling onmiddellijk moet optreden en er tijd nodig is voor het zoeken naar een oplossing. Ernstig wangedrag kan bijvoorbeeld zijn mishandeling, diefstal of het herhaald negeren van een schoolregel. Van schorsing is sprake is sprake als het kind tijdelijk de toegang tot de school wordt ontzegd. Wettelijk (artikel 40c WPO) kan het bestuur een leerling met opgave van redenen voor een periode van ten hoogste 1 week (5 schooldagen) schorsen. Het besluit tot schorsing wordt schriftelijk aan de ouders/voogd bekend gemaakt. Voorafgaand hieraan heeft er een gesprek plaatsgevonden tussen bestuur en betrokkenen.

De school stelt de leerling in staat, bijvoorbeeld door het opgeven van huiswerk, het onderwijsproces zo veel mogelijk voort te zetten tijdens de schorsingsperiode. Ouders kunnen slechts bezwaar maken tegen een schorsing door het besluit voor te leggen aan de rechter.

Verwijdering

Verwijdering is een maatregel bij zodanig ernstige situatie dat het College van Bestuur van De Groeiling concludeert dat de relatie tussen school en leerling (ouders) onherstelbaar verstoord is en de leerling definitief de toegang tot de school wordt ontzegd en naar een andere school moet. Een leerling verwijderen kan alleen wanneer het bestuur ervoor heeft gezorgd dat een andere school bereid is de leerling toe te laten.

Procedure voor verwijdering:

1. De directeur van de school informeert het bestuur.
2. Het bestuur hoort zowel de betrokken leerkracht, de leerling als de ouders/voogd.
3. Het bestuur maakt het voornemen tot verwijdering schriftelijk en met opgave van redenen bekend aan de ouders/voogd.
4. De school zoekt in overleg met ouders/voogd een andere, passende school.
5. Als een passende school voor het kind gevonden is, meldt het bestuur het definitieve besluit tot verwijdering schriftelijk aan de ouders/voogd.

Ouders/voogd kunnen tegen deze beslissing binnen 6 weken schriftelijk bezwaar maken bij het bestuur. Bovendien kunnen zij tegelijkertijd dit bezwaar ook aanhangig maken bij de geschillencommissie Passend Onderwijs. Ook voor inschakeling van de geschillencommissie geldt een termijn van 6 weken. Vakanties schuiven de 6 weken-termijn niet op. Na de aangegeven datum van verwijdering hoeft de school de leerling niet langer toe te laten op de school. Ook niet als er een bezwaarprocedure loopt. Het advies van de geschillencommissie is niet bindend. Het bestuur deelt na uitspraak van de geschillencommissie zo spoedig mogelijk aan zowel de ouders/voogd als de geschillencommissie mee wat er gedaan wordt met het advies.

6 Passend onderwijs

Op 1 augustus 2014 is de wet Passend Onderwijs van kracht geworden. Kernpunten uit deze nieuwe wet zijn dat:

- reguliere en speciale scholen op het gebied van ondersteuning aan leerlingen samenwerken;
- scholen zorgplicht hebben (de school waar de leerling schriftelijk is aangemeld dient te zorgen voor een passende plek indien er sprake is van zeer specifieke onderwijsbehoeften van een kind);
- scholen en gemeenten / jeugdhulpverlening werken samen aan de integrale ondersteuning aan leerlingen vanuit onderwijs en zorg;
- er minder regelgeving vanuit Den Haag komt, maar dat er meer in de eigen regio kan worden geregeld.

Samenwerkingsverband

In het kader van passend onderwijs zijn er nieuwe samenwerkingsverbanden ontstaan. Per 1 augustus 2014 maken wij onderdeel uit van het “Samenwerkingsverband Primair Onderwijs Midden Holland” (SWV-PO-MH). Het Samenwerkingsverband is verantwoordelijk voor de realisatie, de verdeling en toewijzing van de middelen en voorzieningen voor extra ondersteuning in de regio. Een maal per vier jaar stelt het bestuur van het Samenwerkingsverband een ondersteuningsplan op, waarin afspraken en beleid worden vastgelegd. Dit ondersteuningsplan is te vinden op de website van het Samenwerkingsverband.

In dit samenwerkingsverband werken 21 schoolbesturen en zo’n 90 scholen met elkaar samen om bijna 19.000 leerlingen passend onderwijs te bieden. Het samenwerkingsverband is een stichting. In het bestuur zitten alle schoolbesturen in de regio.

De schoolbesturen in het samenwerkingsverband werken nauw samen om optimale ondersteuning aan ieder kind te kunnen bieden en expertise met elkaar te delen.

Onderwijs, passend bij iedere leerling

Alle scholen binnen het samenwerkingsverband hebben met elkaar vastgesteld welke ondersteuning er tenminste op alle scholen geleverd wordt: de zogenaamde basisondersteuning. Daarnaast hebben alle scholen vastgesteld welke extra ondersteuning zij kunnen bieden aan leerlingen. De basis- en school specifieke ondersteuning hebben scholen beschreven in hun schoolondersteuningsprofiel (SOP).

Ondersteuning van leerlingen zonder toelaatbaarheidsverklaring SBO

De school biedt kinderen zorg op een hoogwaardig niveau van basisondersteuning. Niettemin zullen sommige leerlingen aangewezen zijn op specialistische hulp. We spreken in dat geval van ‘Extra ondersteuning’. Deze wordt binnen de school en met hulp van het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs aangeboden. Het gaat hierbij om ondersteuning op maat. Daarbij valt bijvoorbeeld te denken aan remedial teaching, kindercoaching of speltherapie. Bovendien kunnen we gebruik maken van de expertise die aanwezig is binnen de GroeiAcademie, het kennis- en expertisecentrum van de Groeiling. Vanuit de GroeiAcademie kunnen orthopedagogen en onderwijsspecialisten ingezet worden om vast te stellen hoe uw kind het beste ondersteund kan worden en wordt de leerkracht geholpen deze ondersteuning daadwerkelijk te realiseren. Voor ouders/verzorgers zijn hieraan geen kosten verbonden.

Ondersteuning van leerlingen met toelaatbaarheidsverklaring SBO

Ook een SBO-school kan handelingsverlegen zijn, met andere woorden: de school kan dan niet voldoen aan de ondersteuningsbehoefte van uw kind. In dat geval wordt er allereerst binnen het bestuur of in de regio gezocht naar een externe deskundige die samen met de school andere mogelijkheden voor ondersteuning in kaart brengt. Nader onderzoek kan ook één van de adviezen

zijn. In dit traject wordt er te allen tijde nauw samengewerkt met de ouders. Mochten extra interventies onvoldoende resultaat opleveren, waardoor de leerling niet langer begeleid kan worden op hoogbegaafdenvoorziening Vuurvogel/SBO De Oostvogel, dan gaan wij samen met de ouders op zoek naar een andere, beter passende plek voor uw kind. Dat kan ook het speciaal onderwijs (SO) zijn.

Voor een plaatsing in het speciaal onderwijs moet de school, samen met de ouders toelaatbaarheidsverklaring aanvragen bij de Commissie van Advies/Toelaatbaarheid van het samenwerkingsverband. Meer informatie over het aanvragen van een toelaatbaarheidsverklaring vindt u op de website van het samenwerkingsverband: www.swv-po-mh.nl

Op www.passendonderwijs.nl (website van ministerie OCW) en op www.passendonderwijsouder.nl kunt u meer informatie vinden over de samenwerkingsverbanden en over passend onderwijs.

Daarnaast is er het Steunpunt passend onderwijs, onderdeel van informatiepunt 5010. Hier kunt terecht met alle vragen over extra ondersteuning binnen het onderwijs. Het Steunpunt passend onderwijs is telefonisch bereikbaar via 5010: (0800) 5010 of (0900) 5010 123, of via internet: www.5010.nl

Herindicatie

Indien uw kind een Toelaatbaarheidsverklaring (TLV) voor het SBO heeft, dan is deze slechts voor een beperkte periode geldig, doorgaans één of twee jaar. Ruim voor het eind van deze periode zal dan een nieuwe aanvraag gedaan moeten worden door school in samenspraak met ouders. Door school wordt het oorspronkelijke Groeidocument verder aangevuld en er wordt een Ontwikkelingsperspectief (OPP) opgesteld. Aan de hand van deze documenten wordt beslist wat de meest passende plek is voor deze leerling; verder op het SBO of terug naar het regulier onderwijs. Vanzelfsprekend zijn ouders betrokken bij de nieuwe aanvraag.

6.1 Onze partners in zorg

De problemen van onze leerlingen zijn vaak zo complex dat kennis vanuit verschillende invalshoeken noodzakelijk is. In een dergelijk geval en bij leerlingen met een toelaatbaarheidsverklaring komt het schoolondersteuningsteam (SOT) bij elkaar voor overleg. In dit overleg participeren eventueel de jeugdarts van de Jeugdgezondheidszorg (JGZ), preventief ambulant begeleiders van het samenwerkingsverband Weer Samen Naar School (WSNS) "De GroeiAcademie", schoolmaatschappelijkwerkster van de gemeente Gouda (Kwadraad), een vertegenwoordigster van Bureau Jeugdzorg, naast de leerkracht, directeur en zorgcoördinator van De Vuurvogel/Oostvogel. In dit overleg probeert ieder vanuit zijn deskundigheid mee te helpen aan een oplossing voor de gesignaleerde problemen.

Jeugdgezondheidszorg

De jeugdgezondheidszorg (JGZ) van de GGD Hollands Midden beschikt over een jeugdarts en sociaal verpleegkundige, die samenwerken met school. De JGZ verzorgt een aantal diensten. De kinderen uit groep 7 worden uitgenodigd voor een onderzoek of screening door de jeugdarts/verpleegkundige van de GGD. Naast onderzoek van enkele lichamelijke zaken zoals gehoor, gezichtsvermogen, groei en motorische ontwikkeling wordt ook aandacht besteed aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van uw kind. Verder kan er advies gegeven worden over bijvoorbeeld voeding, bedplassen, hoofdluis, gedragsproblemen enz. Los van deze reguliere onderzoeken kunt u altijd contact opnemen met de jeugdarts of assistente voor advies of extra onderzoek. Daarnaast kan

het ook zijn dat de leerkrachten vragen of zorgen hebben over uw kind; in overleg met u kan dan ook altijd de jeugdarts of een sociaalverpleegkundige worden ingeschakeld om mee te denken.

Jeugdarts: mevr. I. van Oosterhout

Assistente: mevr. W. Dongelmans

GGD Hollands-Midden is te bereiken op 088 3083200

De GroeiAcademie

De GroeiAcademie is het opleidings- en ondersteuningscentrum van/voor alle Groeilingscholen en een viertal zogenaamde éénpitters. De GroeiAcademie biedt ondersteuning en hulp bij vragen vanuit school of ouders over de ontwikkeling van kinderen. De GroeiAcademie beschikt over orthopedagogen en onderwijsspecialisten. De onderwijsspecialist kan een observatie doen in de klas en op basis daarvan de leerkracht adviseren. Om tot een goed advies en plan te komen, is het soms nodig aanvullend onderzoek te doen, bijvoorbeeld bij bijzonder gedrag of uitzonderlijke leerprestaties. Ook dat kan verzorgd worden door deskundigen van De GroeiAcademie.

Centrum voor Jeugd en gezin

Het centrum voor jeugd en gezin (CJG), is er voor kinderen en hun ouders die problemen hebben bij het opgroeien en opvoeden. Daarnaast kan ook de school met het CJG contact opnemen voor informatie en advies.

6.2 Basisondersteuning

Dyslexie

Ook onder hoogbegaafde leerlingen komt dyslexie voor. De school stelt aan het begin van dit schooljaar een dyslexieprotocol vast, afgestemd op HB-leerlingen. De groepsleerkrachten volgen de kinderen met een vertraagde lees- en spellingsontwikkeling. Zij krijgen extra begeleiding binnen en buiten de groep in samenspraak met de ouders. Daarnaast kan de begeleiding ook bestaan uit het vergroten van teksten, extra tijd voor proefwerken en Cito-toetsen. Vanaf 1 januari 2009 is de vergoeding van diagnose en behandeling van ernstige, enkelvoudige dyslexie opgenomen in het basispakket van de zorgverzekering.

Dyscalculie

In mei 2011 is er een protocol 'Ernstige Reken Wiskunde problemen en Dyscalculie' beschikbaar gekomen voor het basis onderwijs.

Dit protocol biedt een stappenplan voor passend reken-/wiskundeonderwijs wanneer de reken/wiskundige ontwikkeling van een leerling niet optimaal verloopt. Het is de bedoeling dit protocol specifiek aan te passen aan de manier van werken op de Vuurvogel/Oostvogel.

Autisme en ADHD

In de toelating zal worden onderzocht of een kind gediagnosticeerd met een aandoening uit het autismespectrum en/of ADHD zich voldoende kan ontwikkelen binnen de Vuurvogel/Oostvogel Gouda en of de school voldoende mogelijkheden in huis heeft om betreffend kind te begeleiden. Daarnaast wordt onderzocht of het kind in een groep kan functioneren. Indien het kind wordt toegelaten, worden afspraken gemaakt op welke wijze ondersteuning plaatsvindt. Het is ook mogelijk om het kind een gastplaats te bieden. Er is dan tijd om het kind tot rust te laten komen en een passende onderwijsplek te vinden. Na 6 weken kan of de plaats definitief worden of er vindt een verwijzing plaats naar een andere vorm van onderwijs.

7. Veiligheid

Veiligheid is belangrijk op school. Zowel fysieke als sociale veiligheid zorgen ervoor dat een kind met plezier naar school gaat en zorgt ervoor dat een kind zich wel bevindt op school. Een veilig schoolklimaat is een voorwaarde om tot leren te komen. Bij fysieke veiligheid kunt u denken aan het installeren van een brandalarm of het voorkomen van losliggende traptreden. Sociale veiligheid gaat onder andere over gedragsregels, met als doel het voorkomen van pesten, seksuele intimidatie, geweld of discriminatie op school. De school zet vooral in op preventie, lessen in sociale vaardigheden staan standaard op het lesrooster.

Ook op de Vuurvogel doen zich incidenten voor. Deze incidenten kunnen zich voordoen tussen leerlingen onderling, maar ook vanuit leerling richting leerkracht. Het kan voor sommige kinderen beangstigend zijn om mee te maken dat een ander kind zijn frustraties op een explosieve manier uit. De leerkracht zal het gebeuren zo nodig in de groep nabespreken, zodat leerlingen begrijpen wat er gebeurd is.

Indien een leerling explosief wordt en zich fysiek of verbaal agressief gedraagt dan wordt hij/zij uit de groep gehaald en moet de leerling die dag werken onder toezicht van de directeur of iemand anders van school. Vervolgens wordt dit dezelfde dag nog gemeld aan de ouders. Nadat het kind zijn excuses heeft aangeboden en zijn werk heeft afgemaakt, mag hij/zij de volgende dag weer met een schone lei in de groep beginnen. Wij hopen dan dat dergelijk gedrag steeds minder voorkomt en uitdooft. Mocht dit gedrag echter blijven voorkomen, dan moeten we overgaan tot een maatregel als schorsing. Zie hiervoor elders in dit informatieboekje.

De school houdt een incidentenregistratie bij.

7.1 Fysiek ingrijpen

De Vuurvogel kan niet altijd voorkomen dat in conflictsituaties uit oogpunt van veiligheid fysiek ingrijpen noodzakelijk is. Fysiek ingrijpen is nooit een middel op zich. Fysiek ingrijpen dient proportioneel te gebeuren en afgestemd zijn op de situatie. Onder fysiek ingrijpen verstaan we: het vastpakken en -houden van een leerling en wanneer nodig het wegleiden van een leerling uit een situatie met behulp van vasthouden. Hierbij kunnen specifieke grepen toegepast worden. Onder proportioneel wordt verstaan: het vastpakken en -houden van leerling op een manier die past bij het gedrag van de leerling, die past bij het doel dat beoogd wordt met de ingreep en die nooit langer duurt dan noodzakelijk is. Fysiek ingrijpen is een uiterst middel. Alle andere ingezette pedagogische hulpmiddelen hebben onvoldoende geholpen en er is een onveilige situatie of deze dreigt te ontstaan. Er zullen altijd acties op volgen om soortgelijke situaties in de toekomst te voorkomen. Hoewel fysiek ingrijpen een machtsmiddel is, blijft de ingreep erop gericht om de veilige situatie te herstellen. Fysiek ingrijpen is nooit bedoeld als strafmaatregel.

7.2 Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

De meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling wordt gehanteerd door De Vuurvogel. School kan een melding doen van vermoeden van kindermishandeling bij Veilig thuis, voorheen AMK. U treft deze meldcode aan op onze website.

7.3 Klachten

Hoewel ouders en school er alles aan zullen doen in een goede verstandhouding samen zorg te dragen voor de ontwikkeling van het kind, kunnen bij deze samenwerking ernstige storingen optreden. In de meeste gevallen zal een goed gesprek tussen ouders en school de verhouding tussen ouders en school weer herstellen. Soms lukt dat niet. In dat geval spreken we van 'een klacht'. Wanneer u het niet eens bent met de aanpak op school dan kunt u zich wenden tot:

- het personeelslid dat verantwoordelijk is voor deze aanpak
- de directeur van arrangement De Vuurvogel
- de contactpersoon van De Vuurvogel, te weten Justin Pieters
- het bestuur van De Groeiling
- de externe vertrouwenspersoon van De Groeiling
- de vertrouwensinspecteur van de onderwijsinspectie

De Groeiling kent een klachtenregeling. Uitgangspunt is dat de klacht zoveel mogelijk op directe wijze door de betrokken partijen wordt opgelost. De volledige klachtenregeling, waarin de procedure Klachtbehandeling beschreven staat, is te vinden op de site van De Groeiling, www.degroeiling.nl.

De Vuurvogel streeft ernaar om klachten in een vroeg stadium met elkaar te bespreken. De school ziet het als haar taak een klimaat te scheppen, waarin klachten bespreekbaar zijn en gaat ervan uit dat de meeste klachten in onderling overleg kunnen worden opgelost. De inhoud van de klacht kan zeer uiteenlopende zaken betreffen. Een klacht kan gaan over onderwijsinhoudelijke zaken, maar ook over organisatorische of relationele aspecten of bijvoorbeeld huisvestingszaken. We nodigen u van harte uit bij ontevredenheid eerst contact op te nemen met de meest betrokken persoon, vaak de leerkracht van uw kind. Ook kunt u uw klacht voorleggen aan de directeur in het bijzonder als het gaat om beleidsmatige zaken, maar ook als u in overleg met de betreffende leerkracht het probleem niet goed genoeg wordt opgelost.

7.3.1 De contactpersoon van de Vuurvogel

De Vuurvogel beschikt over een contactpersoon bij klachten, ook als het om pesten gaat. Dit is Justin Pieters. De contactpersoon is aanspreekpunt bij klachten van ouders. Hij kan de klager ondersteunen bij het aanklaarten en gehoor vinden voor zijn/haar klacht. Hij weet welke stappen er gezet kunnen worden. Hierbij kan gedacht worden aan klachten over ongewenste omgangsvormen op school, zoals: pesten, ongewenste intimiteiten, discriminatie, agressie en geweld. Hij kijkt samen met u of de gebeurtenis aanleiding geeft tot het indienen van een klacht en aan wie deze klacht voorgelegd dient te worden. In eerste instantie zal hij dan verwijzen naar het betrokken personeelslid en/of de schooldirectie. Indien dit niet het gewenste resultaat oplevert, verwijst hij naar de onafhankelijke vertrouwenspersoon van De Groeiling, het College van Bestuur van De Groeiling, de klachtencommissie van De Groeiling en, of naar andere instanties gespecialiseerd in opvang en nazorg.

Contactgegevens:

De heer Justin Pieters, tel. 0182-524424
of per mail justin.pieters@degroeiling.nl

7.3.2 Klachtbemiddelaar

Wanneer u een klacht indient, kan het bestuur u en de school voorstellen een bemiddelaar in te schakelen. Heeft de bemiddeling succes dan is een officiële klachtenprocedure niet meer nodig. De

bemiddelaar zoekt samen met u en de school naar een oplossing van het conflict. Dit doet hij/zij door zowel gesprekken met beide partijen apart als door een gezamenlijk gesprek. Bij bemiddeling is het van belang dat alle betrokken partijen instemmen met het aangaan van de bemiddeling. Belangrijk is bovendien om de klacht en de daarmee verband houdende wensen duidelijk te hebben en dat alle deelnemers de intentie hebben er samen in overleg uit te komen.

De Landelijke Klachtencommissie

De Groeiling is aangesloten bij de Landelijke Klachtencommissie, welke deel uitmaakt van de organisatie Onderwijsgeschillen. Indien het niet lukt om een klacht naar tevredenheid op te lossen. Dan bestaat er de mogelijkheid om een klacht in te dienen bij de landelijke klachtencommissie. De klager kan dit zelf doen, per brief of per e-mail, gericht aan de klachtencommissie. Het heeft de voorkeur als de klacht met behulp van het klachtformulier van de organisatie Onderwijsgeschillen wordt ingediend.

Landelijke klachtencommissie (LKC) en Onderwijsgeschillen

postbus 85191

3508 AD Utrecht

Telefoon: 030 – 280 9590

e-mail: info@onderwijsgeschillen.nl

website: <http://onderwijsgeschillen>

De Onderwijsinspectie

Bij klachten over seksueel misbruik, seksuele intimidatie, discriminatie, radicalisering, ernstig fysiek geweld of geestelijk geweld (pesten) kunt u contact opnemen met een vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs. Deze zal u adviseren en informeren. Zo nodig kan de vertrouwensinspecteur u ook begeleiden in het traject naar het indienen van een formele klacht of het doen van aangifte bij de politie. De vertrouwensinspecteur is tijdens kantooruren bereikbaar op 0900-1113111 (lokaal tarief).

8 Praktische zaken

Schooltijden

Vanaf 8.45 is er inloop en gaan de kinderen in de klas aan het werk of uw kind blijft nog buiten op het plein spelen. Een leerkracht houdt dan toezicht. Om 8.55 gaat iedereen naar binnen, zodat stipt om 9.00 uur de lessen kunnen beginnen.

Ouders mogen hun kinderen naar boven begeleiden en even in de klas kijken. Leerkrachten zijn op dat moment niet in de gelegenheid vragen van ouders te beantwoorden. Het is belangrijk dat ook bij de inloop de leerkrachten hun aandacht kunnen richten op de kinderen en op tijd met de lessen kunnen beginnen. Als u een dringende vraag heeft, leg deze dan na schooltijd of kort per mail aan de betreffende leerkracht voor. Kan het echt niet wachten, spreek dan de leerkracht op het plein aan en overleg met hem/haar wat u het beste kunt doen.

De schooltijden zijn voor alle groepen gelijk en als volgt:

Maan-, dins-, donder- en vrijdagochtend	: 09.00-12.15 uur
Maan-, dins-, donder- en vrijdagmiddag	: 13.00-15.00 uur
Woensdag	: 09.00-12.30 uur

Lunchtijd is van 12.15 – 13.00 uur. De meeste kinderen blijven op school over. Zij lunchen en spelen onder begeleiding van overblijfmedewerkers van Quadrant.

Pauze en overblijf

Tijdens de kleine en grote pauze is het gebruikelijk dat de kinderen wat eten en drinken. Zorgt u voor een gezonde maaltijd?

Ziekmeldingen

Als uw kind ziek is, wordt u verzocht dit dezelfde dag nog door te geven voor 8.55 uur, per telefoon: 0182-524424 of e-mail van de betreffende groepsleerkracht/directie.

Absenties zonder berichtgeving moeten worden gemeld bij de ambtenaar leerplichtzaken van de gemeente Gouda.

Extra verlof aanvragen

Kinderen zijn leerplichtig vanaf hun vijfde verjaardag. In enkele gevallen zijn er (beperkte) mogelijkheden een leerling in aanmerking te laten komen voor extra verlof naast de vastgestelde vakanties. Voor het verlenen van dit extra verlof zijn er door het gemeentebestuur richtlijnen opgesteld.

Bij de directie van de school is een brochure over de leerplichtwet verkrijgbaar. In deze wet is bepaald dat buiten de vastgestelde schoolvakanties alleen extra verlof verleend kan worden als er sprake is van 'gewichtige omstandigheden'.

Geen gewichtige omstandigheden zijn een vakantie buiten de reguliere vakantie; een lang weekend weg; sportevenementen buiten school om; het bezoeken van concerten, tentoonstellingen, pretparken enzovoort.

Bovendien is niet toegestaan om aansluitend aan een vakantie verlof te verlenen, anders dan wegens gewichtige omstandigheden.

Om toch voor extra verlof in aanmerking te komen moet men ruim van te voren (6 weken) een schriftelijk verzoek indienen bij de directeur. Het formulier hiervoor vindt u op onze site. Ouders die een kind zonder de vereiste toestemming van school houden, maken zich schuldig aan ongeoorloofd schoolverzuim. Dit kan tot een proces-verbaal leiden. De school is verplicht dit te melden aan bureau

leerplicht. Voor informatie kunt u zich ook wenden tot de gemeente Gouda, afdeling leerling zaken.
Tel: 0182-588586

Vakanties en studiedagen

2016-2017	
Herfstvakantie	17 t/m 22 oktober 2016
Kerstvakantie	26 december 2016 t/m 6 januari 2017
Voorjaarsvakantie	27 februari t/m 3 maart 2017
Goede Vrijdag en Tweede Paasdag	14 en 17 april 2017
Meivakantie	24 april t/m 5 mei 2017
Hemelvaart en de vrijdag erna	25 en 26 mei 2017
Tweede Pinksterdag	5 juni 2017
Zomervakantie	10 juli t/m 18 augustus 2017

Studiedagen op 4 oktober 2016 en 11 mei 2017

Kalender

Aan het begin van het schooljaar wordt een schoolkalender (op A3 formaat) uitgedeeld, met daarop belangrijke informatie over vakanties, studiedagen en bijzondere activiteiten.

Gymnastiek

Op dinsdagochtend zijn de gymlessen in de gymzaal van De Oostvogel

Sportkleding: T-shirt en gymbroek naar vrije keuze, goed passende gymschoenen (geen zwarte zolen) zijn verplicht. Het wordt sterk afgeraden mobiele telefoons, horloges en sieraden mee te nemen naar de sporthal. Na de gymnastiekles kunnen de kinderen onder de douche. Om zoekraken van gymkleding, schoenen en handdoeken te voorkomen adviseren wij u dringend deze artikelen van een naam te voorzien.

Alleen om medische redenen kan een gymles verzuimd worden. U dient de leerkracht schriftelijk of per e-mail hiervan op de hoogte te stellen.

Hoofdluis

Hoofdluizen zijn kleine, grauwe beestjes van ongeveer drie millimeter lengte. Ze komen alleen voor bij mensen, voornamelijk tussen de hoofdharen. Ze leven van bloed en nemen de kleur aan van het haar van de gastheer/vrouw. Iedereen die niet helemaal kaal is kan ze krijgen, of de persoon nu korte of lange haren heeft. Bovendien maken luizen geen onderscheid tussen vies en schoon haar. Zij hebben stevige pootjes, waarmee zij zich aan het haar vasthouden, zelfs tijdens het wassen. Regelmatig wassen van het haar helpt dan ook niet tegen hoofdluis of neten (eitjes van de hoofdluis). Luizen zijn overlopers en kunnen niet springen. Dit betekent dat de besmetting alleen kan gebeuren via direct contact: kinderen die met hun hoofden dicht bij elkaar zitten. De behandeling van hoofdluis geeft het beste resultaat wanneer zowel een bestrijdingsmiddel als een speciale luizen/netenkam wordt gebruikt. Met de kam kunnen de luizen en neten ontdekt en verwijderd worden. Het bestrijdingsmiddel zorgt ervoor dat de luis dood gaat, maar de neten (de eitjes van de luis) overleven meestal wel. Er zijn verschillende bestrijdingsmiddelen verkrijgbaar bij apotheek en drogist. De lotions werken vaak beter dan de shampoos. Als u hoofdluis constateert bij uw kind, meld dit dan zo snel mogelijk bij de leerkracht. De school geeft dan informatie mee over de bestrijding. Leden van de luizencommissie zijn door de GGD speciaal opgeleid om neten en luizen op te sporen. Zij kunnen andere ouders ook van dienst zijn bij de bestrijding van dit ongemak. Alle leerlingen worden op hoofdluis gecontroleerd door de luizencommissie, standaard na elke vakantie. Als er luizen en/of neten zijn aangetroffen dan wordt er twee weken later weer gecontroleerd.

Nieuwsbrief

Voor zaken, die van belang zijn voor ouders ontvangt u eens per twee weken (meestal op maandag) een nieuwsbrief per e-mail.

Traktaties/ verjaardagen

Leerlingen mogen trakteren als zij jarig zijn (geweest), graag even overleggen met de groepsleerkracht.

9 Hulp van ouders

Zonder hulp van ouders kan een school niet draaien. Gelukkig is een groot aantal ouders bereid ons te steunen met allerlei activiteiten.

9.1 Vuurvogel Ouder Commissie Gouda (VOC)

De oudercommissie heeft als doel om, in samenwerking met het team, een plezierig leerklimaat voor de kinderen te bevorderen en de betrokkenheid van de ouders bij de school te vergroten.

Om de verschillende activiteiten goed te laten verlopen, vindt voorbereiding en uitvoering van activiteiten plaats in/door commissies.

Aan het begin van elk schooljaar inventariseert de VOC via het ouderhulpformulier het hulpaanbod o.a.:

- Het zorgen voor vervoer bij buitenschoolse activiteiten;
- Het begeleiden van kinderen tijdens excursies, uitstapjes, schoolreisje en schoolkamp;
- Het helpen en begeleiden bij feesten, vieringen, afscheid groep 8, evenementen en sportdagen;
- Het uitvoeren van allerlei klussen, zoals materialen schoonmaken, schilderijen ophangen enz.
- Bibliotheek, hulp bij uitleen en aanschaf van boeken;
- Luizencontrole, na elke vakantie wordt er gecontroleerd op luizen;
- Organisatie van thema-avonden.

Voorzitter van de VOC is Florance van der Hulst, overige leden zijn Martine Albertsma, Marianne van Willigen en Bianca van Eijl.

De VOC is te bereiken op VOC.deVuurvogel@degroeilng.nl. Ook dit jaar zijn er nieuwe leden nodig, vooral voor het beheer van de bibliotheek en de controle op luizen.

9.2 Stichting Vrienden van De Vuurvogel Gouda

Hoogbegaafdenvoorziening de Vuurvogel krijgt als Groeilingschool basisfinanciering voor de exploitatiekosten (de zogenaamde lumpsum), maar heeft daarnaast behoefte aan extra fondsen en middelen om invulling te kunnen geven aan de verbreding en verrijking van de lesstof die nodig is vanuit het ons onderwijsconcept. De stichting 'Vrienden van de Vuurvogel Gouda' is een onafhankelijke stichting met als doel het bevorderen en in stand houden van onderwijs aan hoogbegaafde kinderen in Gouda. De stichting wordt geleid door een aantal enthousiaste ouders. Zij werven middelen in geld en materialen bij particulieren, bedrijven of instellingen (Specsavers, bol.com). Zie hiervoor de site van arrangement De Vuurvogel. De stichting gaat zorgvuldig om met deze middelen. De manier waarop dat gebeurt, is vastgelegd in de [statuten en het beleidsplan](#) van de stichting. Ouders worden per mail op de hoogte gehouden via een speciale nieuwsbrief, die enige malen per jaar verschijnt.

De stichting heeft van de Belastingdienst de ANBI-status verkregen (ANBI = Algemeen Nut Beogende Instelling). Daardoor is het voor bedrijven en particulieren fiscaal aantrekkelijk om geldbedragen te schenken.

Het bestuur van de stichting 'Vrienden van de Vuurvogel Gouda':

Laurens Bosman	voorzitter	0182 - 503 593
Gerwin Grit	penningmeester	010 2236065 of 0651929257

De stichting is nog op zoek naar nieuwe leden.

Website: <http://vriendenvan.Vuurvogelgouda.nl>

E-mail: vrienden.deVuurvogel@degroeiling.nl

Postadres: Vrienden van de Vuurvogel Gouda,
p

Giften en sponsorbijdragen kunnen overgemaakt worden op:

Rekeningnummer NL76INGB000**4737684** t.n.v. 'Stichting Vrienden van de Vuurvogel Gouda'.

10 Adressen en links

De Oostvogel

Adres Scharroosingel 54
2807 CX Gouda
Telefoon 0182-524424
e-mail directie.deoostvogel@degroeiling.nl
directeur Wilfred Simons

Hoogbegaafdenvoorziening De Vuurvogel/Oostvogel

Telefoon 0182 524424
E-mail: directie.devuurvogel@degroeiling.nl.
locatiedirecteur: Jolanda Slettenaar (aanwezig maandag, dinsdag en woensdag)
Site: www.vuurvogelgouda.nl , vuurvogelgouda.yurls.net
Facebook Vrienden van de Vuurvogel Gouda

De Groeiling

Voorzitter
College van Bestuur De heer Jan Kees Meindersma
Lid College van Bestuur Mevrouw Els van Elderen
Postadres Postbus 95
2800 AB Gouda
Bezoekadres Aalberseplein 5
2805 EG Gouda
Telefoon 0182-670051
E-mail secretariaat@degroeiling.nl
Site www.degroeiling.nl

Hoogbegaafd

Novilo: www.novilo.nl
Koepel hoogbegaafdheid: www.koepelhb.nl
Leren is een makkie: www.lereniseenmakkie.nl

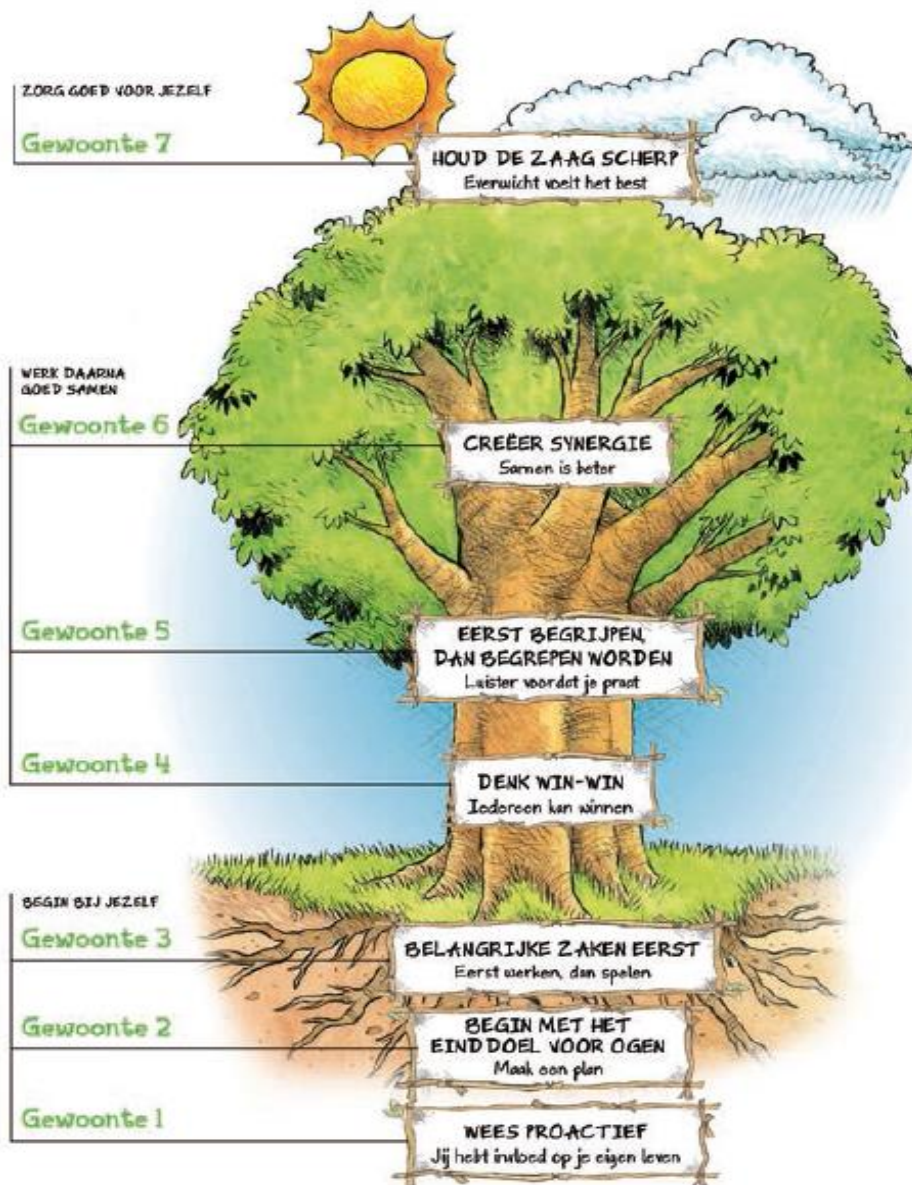
Inspectie

info@owinsp.nlwww.onderwijsinspectie.nl
Vragen over onderwijs: 0800-8051 (gratis)

Jeugdgezondheidszorg contactgegevens

Jeugdgezondheidszorg, GGD Hollands Midden	www.ggdhm.nl of 088-3083200
GroeiAcademie	www.degroeiacademie.net
Centrum voor Jeugd en Gezin Gouda	www.cjggouda.nl
Passend onderwijs	www.swv-po-mh.nl
Leerplicht gemeente Gouda	www.leerlingzakenmh.nl of tel. 0182-588586
Advies- en Meldpunt Veilig thuis	0800-2000

11 Bijlage I

De boom der 7 gewoonten

Gewoonte 1: Wees proactief - Jij hebt invloed op je eigen leven

Hoewel we niet kunnen bepalen wat er allemaal op ons afkomt, kunnen we wel kiezen hoe we daar mee omgaan. 'Wees proactief' gaat over de vraag: neem je die keuzevrijheid ook serieus? Als een kind geplaagd wordt, moet hij zelf initiatief nemen door bijvoorbeeld naar de leraar te stappen, in plaats van terug te plagen of te slaan. Als iets fout dreigt te gaan, hoe kun je daar dan zelf iets aan doen in plaats van iemand anders daarvan de schuld te geven? Als leraar kun je kinderen leren initiatief te nemen en keuzes te maken. Door ze hun eigen verantwoordelijkheid en leiderschapstaken te geven, krijgen ze steeds meer regie over hun eigen leven. Hier hoort ook bij de beloftes die je doet aan jezelf, nakomen. Kinderen leren zelfstandig te werken en hun eigen keuzes daarbij te maken en vol te houden. Sommige hoogbegaafde leerlingen haken nogal snel af en zeggen

dat de lesstof te moeilijk of te saai is, als ze voor het eerst geconfronteerd worden met een taak die ze niet meteen kunnen. Hier leren we kinderen een andere keuze te maken, bijvoorbeeld hulpvragen aan de leerkracht of een andere leerling. Er zijn hoogbegaafde leerlingen die gebukt gaan onder perfectionisme. Als het niet lukt een perfect eindresultaat te leveren, voelen ze zich angstig en bedrukt. Er ontstaat faalangst. Falen accepteren is een vaardigheid. 'Van je fouten moet je leren', is een instelling die niet alle kinderen vanzelf al hebben. Deze mindset proberen we ze wel aan te leren.

Gewoonte 2: Begin met het einddoel voor ogen - Maak een plan

Dat betekent: niet zomaar ergens aan beginnen, maar eerst doelen stellen. Later zullen leerlingen namelijk in hun werk ook op hun productiviteit en opbrengsten worden aangesproken. Het werken aan een project, het leren/maken van huiswerk; het verloopt altijd beter als je weet wat en hoe je het gaat aanpakken. Bij Vuurvogeltijd wordt het onderzoek waaraan je gaat werken volgens bepaalde stappen uitgevoerd, zie hiervoor ook onze Yurls pagina, vuurvogelgouda.yurls.net. Waar werk je naar toe, wat wordt het eindresultaat, hoe ga je presenteren? Welke stappen moet je zetten, hoe zorg je ervoor dat je niet verdwaalt in alle informatie die er is? Bij arrangement De Vuurvogel wordt ook huiswerk gegeven, zodat kinderen leertijd thuis moeten plannen.

Kinderen leren zo structureel volgens een plan te werken. Niet alleen als taak of opdracht, ze passen het toe bij alles wat ze doen, maken of leren. Leerlingen formuleren leerdoelen, deze worden toegevoegd aan hun portfolio. Als klas formuleren zij wat voor een klas zij willen zijn met elkaar en stellen zelf de klassenregels op. Ze evalueren regelmatig en stellen de regels bij.

Gewoonte 3: Belangrijke zaken eerst – Werk gaat voor spelen

Werk verdwijnt niet vanzelf. Wat niet af is gaat mee naar huis en moet daar afgemaakt worden. Huiswerk dat niet wordt ingeleverd moet opnieuw. Je maakt zelf een planning; wanneer en wat je gaat doen heb je vastgelegd. De kunst is om je daaraan te houden en een goede inschatting te maken van hoe belangrijk iets is. Veel tijd besteden aan gamen en digitale media is vaak verloren tijd, het helpt niet echt om je werk op tijd af te hebben. Het leven bestaat niet alleen maar uit leuke dingen. Het is waardevol om te leren doorzetten op vakgebieden, die liggen buiten je interessegebied of die je moeilijk vindt. Dit betekent niet dat we leerlingen eindeloos frustreren met dingen die ze niet kunnen. Door stap voor stap een leerling te begeleiden bij het doorzetten, ook als een opdracht niet in één keer lukt, krijgt de leerling een enorme voorsprong in zijn toekomstige school/werk carrière.

Gewoonte 4: Denk win-win – Iedereen kan winnen

Als er een conflict/probleem is, dan moet de oplossing voor beide partijen goed zijn. Zelf winnen ten koste van de ander werkt op de lange duur niet, maar andersom, dus zelf verliezen en de ander laten winnen, is ook niet goed. De kans dat het probleem /conflict na een tijdje terugkeert is dan heel groot.

Gewoonte 5: Eerst begrijpen, dan begrepen worden - Luister echt naar mensen

Luister met je oren en je hart. Je kritische oordelen loslaten en luisteren vanuit je hart om de ander echt te willen begrijpen, is een erg moeilijke vaardigheid. Geef daarna ook je eigen standpunt. Rots&Water oefeningen kunnen hierbij behulpzaam zijn.

Gewoonte 6: Synergie - Als je samenwerkt, bereik je meer

Synergie gaat over hoe je samen tot de beste oplossing komt. Synergie is het resultaat van een goede samenwerking, overleg en samen zoeken naar nieuwe wegen, die beter zijn dan ieder afzonderlijk kan bedenken. Synergie geeft heel veel plezier en stimuleert kinderen tot creatief denken en zoeken naar creatieve mogelijkheden.

Gewoonte 7: Houd de zaag scherp – Vernieuw jezelf regelmatig – evenwicht voelt het best

Zorg goed voor jezelf, zowel wat betreft eten en drinken als in relationele zin. Neem op tijd pauze en eet gezond. Zorg goed voor lichaam en geest. Onderhoud op een goede manier relaties met mensen die je dierbaar zijn. Het is belangrijk om stil te staan bij het zoeken naar de balans tussen inspanning, ontspanning en vernieuwing.